

ЛИСТОПАД 1978 NOVEMBER

ЮНАК

ВАЖЛИВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ "ЮНАКА"

Згідно з вимогами поштового уряду в Канаді, ті видання мають змогу пересилати свої журнали передплатникам другою, (тобто за знижену ціну) клясою, які мають передплати заплачені до кінця березня (або три місяці після замовлення журналу, якщо це нові передплатники). Як відомо всім, поштові оплати тепер дуже високі, тож висилка "Юнака" — це великий кошт.

Могли б ми багато заощадити, якщо б своєчасно висилали передплати. Давніше Адміністрація висилала часті упіснення, але вони також отримані з видатками. А це ж гроші передплатників. Чому ж ми такі неощадні?

ГПБулава, шукаючи способів покращання методи збирання передплат, зобов'язала окремі

КПСтаршини збирати передплати гуртово з кожного пл. осередка. Через це на обкладинці Адміністрація перестала подавати дату, до якої дана передплата заплачена. Подаємо їх тільки тим передплатникам, за яких станиці не відповідають.

Висилаючи матеріяли до Редакції, старайтеся до статей долучити фотографію (чорно-білу) чи інший ілюстраційний матеріял, а до фотографій не тільки підписи, але й хоч би короткі пояснення до них. Самі фотографії цікавлять тільки тих, які на них зфотографовані. Будьмо своєчасними передплатниками! Хай пластовий закон править нашим життям!

Адміністрація

УВАГА! УВАГА!

Усіх тих, що надсилають до "Юнака", "Готуйсь" і "Пл. Шлях" будьякі інформації та світлинки чи дониси, дуже просимо подати повне ім'я та прізвище особи, що до неї стосується дана інформація, курінну приналежність, місце замешкання, дату, коли дана подія заїснювала тощо. Світлинки просимо завжди підписати на звороті чи іншим способом зазначити до кого і чого вона відноситься.

Посилаючи світлинки для поміщення, вибирайте чорно-білі та ті з кольорових, які мають чіткі контрасти.
Редакція

ПОМОЖІТЬ НАМ зробити "добре діло" і перешліть дарункову передплату

для зразкових, але незаможних юнаків та юначок, особливо з європейських та південно-американських країн. Вони бажали б дістати та читати «Юнака», але самі не можуть собі його передплатити.

Адміністрація

ПЛАСТОВА КРЕДИТИВКА в Торонті

на корисних умовах

- дає ПОЗИКИ та
- приймає ОЩАДНОСТІ.
- Пластова Кредитівка міститься у Пластовому Домі в Торонті.
- Урядові години:
вівторок і четвер 7-9 вечора,
субота 2-4 по пол.

Plast (Toronto) Credit Union Ltd.,
2199 Bloor St. West, Toronto 21, Ont.
Phone: 769-9998

Пластунни і Пластунки в Торонті!
СКЛАДАЙТЕ
СВОЇ ОЩАДНОСТІ
у Пластовій Кредитівці!

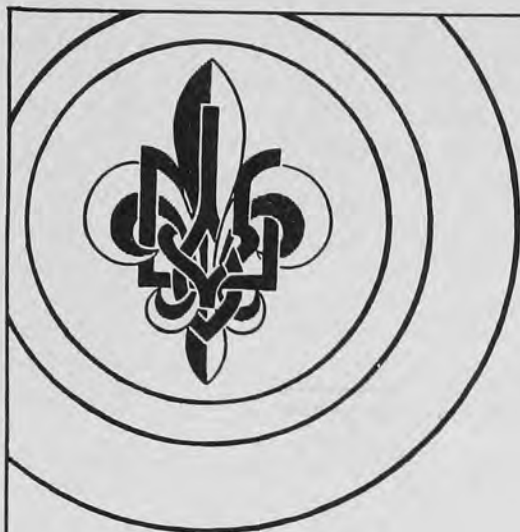
Від 1 січня 1978 р. річна передплата "Юнака" коштує: США і Канада — \$10.00;
Австралія — рівновартість 10.00 амер. дол.; Австрія — 100 шилінгів; Аргентина
— 3.00 ам. дол.; Німеччина — 15.00 нім. марок; Франція — 15.00 франц. франків;
Італія — 2,000 лірів; Велика Британія — 2.00 фунти
Ціна одного числа \$1.00.

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2150 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6S 1M8, Canada Tel.: (416) 769-7855

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ YUNAK MAGAZINE, 2150 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6S 4V7, Canada — Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Mrs Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave, Babylon, N. Y. 11702, U.S.A.

Second class mail registration number 2185 ● Printed by Kiev Printers Ltd, 860 Richmond St. W., Toronto 3, Ont

"Юнак" — журнал пластового юнацтва.
Появляється щомісяця крім липня і серпня.
Видає Головна Пластова Булава.

Редагує колегія.
Головний редактор:
 пл. сен. Ольга Кузьмович.

Члени редакційної колегії:
 пл. юн. Андрій Винницький.
 пл. сен. Тоня Горохович,
 ст. пл. Олесь Кузишин
 гетьм. вірл. Ксеня Одежинська,
 пл. юн. Всеволод Онишкевич
 ст. пл. Юрій Павлічко,
 пл. сен. Олександра Юзенів.

З М І С Т

2. Гутірка з юними друзями — Софія Русова (продовження)
3. Митрополит Шептицький — опікун Пласту
4. Ясний промінь (У 100-річчя народин Митр. Андрея Шептицького)
15. Ми були перші!
 Як ми заперотестували проти присуду Лук'яненка?
6. Михайло Пежанський — архівар і фотограф
7. Петро Постолук -- учасник Визвольної боротьби
 Кривавим листом...
8. Пресова Квартира Українських Січових Стрільців
9. На поклик
10. Львів
11. Вірні Богові
12. Перші кроки пластунів
 Листопад
13. Молоде перо: Порада, якої я не послухала...
- Водне мистецтво
14. Успіхи наших друзів: Олександр Король
- Святослав Михаїл Чорний
15. Нарікаєте на "Юнака"
16. Чи ви вже читали? "Собор" — твір Олеся Гончара
 По лісах хтось ходить
17. У листопадову ніч
18. Хам
19. Ввімось нових колядок, у Різдво
20. З матеріалів "Тижня Пласту" в Торонті
22. Чи знаєте ту платівку? "Кубанські козаки"
23. Пластункам на вушко — Медівнички на ялинку
24. Весела сторінка: Пишемо на одну літеру Пан Тофель і Подруга
- 25-28. Хроніка, Список датків на пресфонд, Посмертні згадки

Подруга Гребля

xxx

Курт Левін

xxx

xxx

О. Кузьмович

xxx

Б. Кравців

xxx

Р. Купчинський

М. Струтинська

xxx

М. Пежанський

М. Щербак

Марта Івашків

Т. Сагайдаківська

xxx

М. Чорний

О. Кузьмович

Т. Сагайдаківська

Юрко Мончак

Р. Купчинський

А. Курдидик

Р. Купчинський

Т. Джулинська

О. Кузишин

ОКА

ЮНАК

ЛИСТОПАД 1978 Ч. 11 (182)

РІК ХУІ

Інтерціональне стандартно-серійне число,

0044-1384

На обкладинці: Юнаки під час МПЗ-1978. Фото — ст. пл. Олесь Соханівський.

Ілюстратори цього числа: пл. сен. Дарія Даревич, пл. сен. Володимир Пилишенко-Гарпун, пл. сен. Звенислава Сагайдаківська

СОФІЯ РУСОВА — ЇЇ ШЛЯХ В УКРАЇНСЬКУ ІСТОРІЮ

Над її головою проходили... війни, революції, братовбивства, голод, поженні, окупації.

Євген Сверстюк: На Свято Жінки

Дорогі Юні Подруги і Друзі!

— Ми закінчили нашу гутірку в жовтневому "Юнаку" згадкою про силу духа й любов до України Софії Русової — нагадала я, коли зустрілася знову в домівці зі своїми молодими друзями.

— Неймовірно тяжкі обставини мали наші діячі — творці державности 1918-20 років, — сумно відізналася Таня. — Але подумати тільки — Софія Русова могла у часі "указів", революції, війни успішно працювати, як науковець-педагог, письменниця, публіцистка, громадська діячка, вчителька, піяністка.

— А ще до того мати стільки трагічних подій у житті родини, — додав Богдан. — Смерть братової, а потім і брата, який залишив двоє нелітніх дітей, ними ж довелося їй опікуватися, смерть улюбленого сина в молодому віці, рано помер і чоловік. І це все стається тоді, коли уряд переслідував родину, коли Русовим доводилося часто зміняти місце замешкання, коли постійно грозив арешт і непевність завтрашнього дня.

— Подруго, таке страшне довелося переживати Русовій тоді, коли до влади прийшли большевики, — з обуренням відізналася Христина. — Вони два рази зловили Русову при переході границі на захід. Сиділа в тюрмі за кару, але вона не залишила свого пляну. За третім разом таки перейшла кордон. Ви згадували, подруго, що знали Русову особисто. Розкажіть про її даліше життя.

— Як бачите, бабуса — почала я, — (так ми — тодішні студентки — її називали) могла мати повні руки роботи завжди і скрізь. Після переходу кордону опинилася спочатку у Львові, потім у Відні, а далі у Празі. Ще з 1909 року вона була професором Педагогічного Інституту в Києві, була там і редакторкою педагогічного журналу "Світло", очолювала з 1917 року департамент дошкільної та позашкільної освіти УНР, брала участь у різних з'їздах. У Празі далі і аж до смерті викладала педагогіку та психологію в Педагогічному Ін-

ституті ім. Драгоманова. Наукову діяльність пов'язувала з різномірною громадською працею. З 1919 року була головою Української Жіночої Національної Ради, їздила на різні міжнародні жіночі конгреси. Була у тісному контакті з Союзом Українок у Львові. Часто приїжджала на наради, з'їзди цієї великої жіночої організації. Я зустріла Русову на Першому Українському Жіночому Конгресі в Станиславові 1934 року. У 1936 р. Софія Русова стала почесною головою Світового Союзу Українок, який об'єднав тодішні наші жіночі організації Європи і заморських країн в одну світову організацію.

— А яка вона була в щоденному житті? — поцікавились Таня і Христя.

— Дуже худенька і дрібна виглядом, завжди молода духом, повна ідейного захоплення, у бабусі на устах не зникала ласкава усмішка, а з очей вдумлива повага. З нами — студентками радо розмовляла й завжди щось згадувала про свої юні роки. Ми слухали з захопленням її розповіді.

— А де вона похована? Чи хтось опікується могилою? — знову запитали дівчата.

— Відійшла у вічність 5 лютого 1940 року у Празі. Там і похована. Тридцять років на її могилі не було пам'ятника, стояв скромний маленький дерев'яний хрест. Але в сімдесятих роках українські жіночі організації подбали про пам'ятник. Як будете мандрувати по Чехословаччині, відвідайте могилу її на Ольшанському цвинтарі у Празі. Знаємо, що ознакою культури народу й людини є те, як вони шанують своїх померлих. Софії Русовій — українці не родовим походженням, але багатством українського духа, працею для України ми повинні віддячитися своєю пам'яттю і найбільшою пошаною. Наша скромна згадка в "Юнаку" — один з виявів цієї пошани. Але буде він тільки тоді, коли широкий загал юнацтва познайомиться з життям Русової, старатиметься збагнути вартості й красу життя цієї українки.

Скоб! Подруга Гребля

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ — ОПІКУН ПЛАСТУ І ОБОРОНЕЦЬ УСІХ ПОКРИВДЖЕНИХ

Від понад тридцять років кожного листопада українська громада, а особливо ми пластуни згадуємо Великого Митрополита і нашого Опікуна, що понад пів сторіччя володів у Львові на Святоюрській горі. Ми знаємо добре з історії нашої організації, що це митрополит Андрей подарував пластунам Сокільську гору та Остодір, де відбувалися пластові табори. Це Він відвідував щорічно ці пластові табори і ставився дуже прихильно до виховної праці Українського Пласту.

Але це було лише одним зернятком у його великій опікунчій та жертвній праці. В обороні покритвджених ставав Він завжди, незалежно, чи були це його вірні, чи ні. Він виступав проти польської влади, що переслідувала Українську Православну Церкву на Холмщині й Підляшші, Він відважно плямував прилюдно польську "пацифікацію" — тяжкі побої населення і нищення українських сіл у тридцятих роках. Але так само гостро виступав митрополит Андрей проти голоду в Україні, який спричинила більшовицька влада у 1933 році. У другій світовій війні митрополит Андрей знову, і це востаннє, станув в обороні переслідуваних. Тим разом в обороні жидів, що їх тисячами мордували німці в усіх країнах Європи, де вони були. І саме цей факт хочемо підкреслити особливо в цьому році.

Напевно багато наших молодих читачів чуло або й оглядало на весну цього року фільм "Голокаст" (тотальне знищення), що його передавали на телевізійних станціях США і Канади. Цей фільм про переслідування і нищення жидів у часі 2-ої світової війни був широко розрекламований, а навіть у деяких школах у США (про що знаємо напевно), де більшість учнів жидівського походження, учителі доручали молоді на цей фільм дивитися. Серед українців фільм викликав велике порушення, протести і листи до станцій ЕнБіСі, що випустила фільм, бо багато в його місцях представлено українців як тих, що допомагали німцям нищити жидів.

Ми знаємо добре, і наша молодь вже навчилася цього не один раз, що можна лише тоді оспорювати неправдиві інформації про нас і наше минуле, коли подавати переконливі факти. Так і щодо фільму "Голокаст" не вистачає сказати, що він показує неправду — треба це ще й довести. Докази того, що українці боронили жидів, можуть цікаві читачі знайти у виданні Українського Конгресового Комітету Америки англійською мовою п. назвою "Ukrainian and Jews: A Symposium".

Але найкращим і потрясаючим доказом є спомини жида Курта Левіна, якого малим хлопцем вирятував від неминучої смерті митрополит Андрей Шептицький. Винятки з цього спомину п. н. "Ясний промінь" були друковані у "Юнаку" за листопад 1966 року. На прохання одної з наших пильних читачок подаємо його тепер, у листопаді 1978 року ще раз, щоб звернути увагу нашого теперішнього юнацтва на те, яким обронцем жидів був наш Добродій та Опікун — митрополит Андрей Шептицький.

«Усі добрі засади вже проголошено, треба тільки їх здійснювати. Основною частиною християнської віри є любов»

Слуга Божий Митрополит Андрей

Ясний промінь

У 100-річчя з дня народин митрополита

Андрія Шептицького

Крізь вузьке забруджене вікно виглядали дві чорняві голівки хлопців. Вони прилягли тісно один до одного, шукуючи тепла в нутрі своїх тендітних, зниділих істот. Здавалось, осінне захмарене небо плакало разом з ними, а вид гострих найжених багнетів німецької поліції, яка стерегла їх, кривавив зболілі серця тих двох засуджених. Лагідний погляд матері, яка сиділа в кімнаті і сильно тулила до грудей їхнього найменшого брата, не зменшав їх болю, бо думка про те, що й вона, і ті всі, замкнені у мурах гетто, яких єднає одна і та сама віра, стоять так як і вона, на межі болю і смерті — шматувала мозок хлопців і доводила до меж божевілля. — “Боже, рятуй!” — кричали вони в розпучі.

І сталось диво! Крізь важкі хмари прoderся промінь сонця і впав на гору, що видніла високо над містом. Осяяв церкву, яка на ній стояла, і статую св. Юрія. Промінь магнетною силою притягнув увагу старшого з хлопців і манив до місця, на яке він упав. Курт, так називався хлопець, пригадав собі, що в палаті біля церкви живе митрополит Андрій Шептицький, який його батька, д-ра Езекіїля Левіна, надрабина м. Львова, називав своїм приятелем. Батько оповідав йому про цього князя української церкви, що мав глибоке співчуття до горя і страждань жидівського народу, засудженого Гітлером на нещадну смерть. Митрополит Андрій хотів переховати батька, але батько заявив, що його місце з його народом, і повернувся до своїх, де вкоротці був арештований і згинув мученицькою смертю у в'язниці. Курт знав, бо всі жиди шептали про те, що митрополит старався всіма силами допомогти полегші для його народу. Він видав Архипастирського листа під наголовком “Не убий” і навіть не побоювся запротестувати перед німецькою владою проти вбивства жидів. За цей виступ був наказ убити митрополита, але влада, побоюючись заворушень серед українців, відклала той наказ.

Курт знав про цього Світлого Владика, який, з любови до Бога і людей, не завагався стати в обличчя смерті. Згадка про Нього дала Куртові надії на рятунок. Він обережно прoderся крізь сторожу, вийшов поза мури гетто і пішов за променем, який освітлював гору.

Курт зближався до палати, де жив Вла-

дика, і тихесенько постукав у великі дубові двері. Двері відчинились, і хлопець опинився серед великої кімнати, де попід стінами стояли полиці з книгами. Кімната була досить темна, але дивне сяйво лагодило її сутінь. Сяйво падало від особи, що сиділа за довгим письмовим столом. Був це сивоголовий мужчина з довгою білою бородою, з ясным обличчям і очима, що блищали добротою і сяяли тепло по цілій кімнаті. Курт здогадався, що це архієпископ Андрій Шептицький, митрополит Галичини.

— Я прагну зробити для тебе, твоїх братів і твоєї мами все не для іншої мети, а тільки тому, щоб вас урятувати, з любови до Бога і до людини. Іди і скажи це мамі, і прийдіть до мене, — так сказав Владика. Поблагословив хлопця своєю зболілою гарною рукою і поцілував.

Слова вирозуміння і любови бальзамом зцілили зранене серце хлопчини, і він, наче новонароджений, з доброю вісткою пігнав темними вулицями Львова по свою рідню.

— Митрополит Шептицький відкриває для нас ворота рятунку, — шептав він мамі, припадаючи біля неї зі сльозами щастя. Але мама, подумавши, сказала:

— Я не підю; поки інші живуть, мені треба вмирати разом з іншими в гетто. Мені передусім на серці лежить справа віри. Бери свого брата Натана. Сподіваюсь, що ти не покинеш віри своїх батьків і подбаєш, щоб твій брат залишився жидом. Але коли б я віддала твого найменшого брата, то хто знає, чи він — боронь Боже — не покине жидівства. Через те я вирішила залишитися з дитиною в гетто.

І мама лишилась, а Курт, узявши Натана за ручку, повільно повів його на ту гору, де сяяло сонце порятунку.

Відчинились важкі дубові двері, а серця хлопців, коли вступали в них, кам'яніли поставою: “Назавжди залишитись вірними своєму народові”.

По кількох тижнях мати писала. “Дорогі діти. Тішуся, що ви живі. Я певна, що Бог вам допоможе. Вашого братчика вже нема. Як можете, забудьте про мене і тіштеся життям. Кохаюча вас мама”.

Курт і Натан, збережені нашим митрополитом, вирости на сильних, здорових хлопців. Ані на хвилину вони не забули про свою ма-

МИ БУЛИ ПЕРШІ!

У жовтні 1975 року відбувся в Нью-Йорку перший в історії Пласту з'їзд голів крайових пластових організацій, підготований і проведений Головною Пластовою Булавою. На закінчення дружніх та цікавих нарад діючі в тому часі члени Головної Пластової Булави представили проект нового і досі не практикованого почину. Саме в часі, як відбувалася конференція, українська вільна преса подала вістку, що відомий український журналіст і політичний в'язень Вячеслав Чорновіл склав прилюдну заяву, що в пам'ять масових арештів в Україні 12 січня 1972 року він буде кожного 12-го січня проводити одноденну голодівку, а день цей називатиме Днем Солідарності. Отож Головна Пластова Булава запропонувала, щоб до цього Дня Солідарності прилучилися всі пластуни, а голови крайових старшин з усіх шістьох країн, де діє Український Пласт, прийняли цей проект з ентузіазмом.

Відповідний заклик до всіх пластунів, як теж заклик до всіх інших українських молодечих організацій йти слідами пластунів та відзначати 12-го січня День Солідарності появився в жовтні 1975 року в українській пресі, а відтак і у пластових журналах.

Від того часу пластуни відзначають різними способами 12-го січня — День Солідарності, а їхніми слідами пішли також інші українські організації.

Ця акція, яку ми, пластуни, перші започаткували у вільному світі, відбилася широким відгомном аж там, де її корінь. Зі зворушенням читаємо цього річчя звернення Вячеслава Чорновола до голови президії Верховної ради УРСР, яке щойна тепер дісталось до нашої преси: "День найбільш масової за останні роки розправи, вчиненої владою на Україні, день 12 січня 1972 року, став Днем українського політичного в'язня, днем, який відзначають тепер не тільки українські, але й солідарні з ними інші політв'язні, як також українці на волі і за кордоном...

му, ані про нарід, з якого вони вийшли. Тепер живуть вони в Америці і до самої смерті не забудуть, що митрополит Андрій Шептицький вирятував їх із нещастя.

Слова митрополита і мами війняті зі спогадів Курта Левіна, уривки яких поміщено в журналі "Український Самостійник".

Своє звернення, в якому стає він в обороні всіх теперішніх українських політв'язнів, кінчає В. Чорновіл так:

"Сьогодні, в день святкування пам'яті українського політичного в'язня 12 січня 1978 року, я проводжу одноденну голодівку. У зв'язку з близьким закінченням строку*) хочу запевнити вас, що на волі я теж буду кожного року відзначати цей день голодівкою доти, доки хоч один український політв'язень залишиться за ґратом і в психіатричній тюрмі".

Отож ми можемо бути справді горді, що ми перші тут пішли слідами В. Чорновола. Але чи відзначаємо цей День Солідарності так завзято і послідовно, як він та десятки йому подібних це роблять? Подумайте над тим, як будете вже незабаром приготуватися до Дня Солідарності 1979 року.

*) строк — час кари

ЯК ВИ ЗАПРОТЕСТУВАЛИ ПРОТИ ПРИСУДУ ЛУК'ЯНЕНКА?

Напевно більшість з вас, молодих читачів, знає, що в липні цього року, коли Ви перебували на вакаціях чи в таборах і безжурно використовували літо, советський суд біля Чернігова засудив відомого члена і основника Української Групи нагляду над виконанням Гельсінкських угод, правника Левка Лук'яненка на 10 років концентраційних таборів і 5 років заслання.

Цей новий присуд недавно щойно звільненого після 15 років тюрми Лук'яненка широким відгомном відбився в цілому світі, і писали про це не лише в українській, але й чужинецькій пресі.

Ціла українська спільнота у вільному світі вирішила всіма можливими засобами протестувати проти того нового злочину советської влади. Кожна телеграма, кожний лист до членів урядів країн нашого поселення, зокрема американського і канадського, збільшують можливість, що чужинецький світ виступить на оборону Лук'яненка, так як це зробив в обороні дисидентів інших національностей.

І тут зокрема має значення акція молодих, тому пригадуємо Вам і питаємо, чи Ви також виконали свій обов'язок.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

**МИХАЙЛО ПЕЖАНСЬКИЙ — АРХІВАР
І ФОТОГРАФ
І ЩЕДРИЙ ЖЕРТВОДАВЕЦЬ**

Відзначаючи цього року 60-річчя Української Державности, а в місяці листопаді 60-річчя здобуття українцями Львова, шукаємо пильно за ще живими учасниками цих подій, щоб почути з їхніх уст, "як це було".

Для нас, пластунів, особливо цікаво знати про наших друзів-сеніорів, які були свідками того славного минулого і також свідками перших кроків Українського Пласту.

Серед них висувається на передове місце скромна постать, завжди похилена під тягарем великої торби з фотографічним приладдям — пл. сен. керівництва Михайла Пежанського.

Ледве чи багато сьогоднішніх наших юних читачів знає про того визначного архіваря — пластуна. Однак їхні батьки напевно пригадують його саме через його фотографічно-архіварну працю. Це він утримував на фільмовій стрічці три найважливіші події після віднови Пласту у формі повних фільмів із звуком та поясненнями, а саме великої Зустрічі у Міттенвальді у 35-річчя заснування Пласту, Ювілейної Пластової Зустрічі у 50-річчя на "Вовчій Тропі" та подібної у 60-річчя.

Він теж є автором єдиного альбому історії Пласту у знімках, який появився у 50-річчя Українського Пласту.

Десятки років муравлиної праці, незлічену ніким кількість годин, днів, місяців віддав пл. сен. М. Пежанський пластовій організації, щоб

зберегти та зафіксувати її розвиток, її силу і всі її важливі події. А поруч з цим він ще мав силу й охоту реєструвати на фільмовій стрічці чи у формі прозірок культурне життя нашої спільноти на американському континенті, зокрема мистецької виставки. У його архіві, як каже, є понад 20.000 різних прозірок.

Але все ж найбільша частина архіву торкається Пласту від найдавніших його років. Що пл. сен. М. Пежанський ціле своє життя і всі свої сили посвячує Пластові, зовсім не дивно. Він — це ж член першого пластового гуртка, зорганізованого д-ром Олександром Тисовським в Академічній гімназії (середній школі) у Львові в 1912 році. Спершу як прихильник, а згодом уже як член 1-го Полку ім. Петра Сагайдачного, Михайло Пежанський виконував різні діловодства, а в 1918/19 р. був, хоч молодого віку, заступником д-ра О. Тисовського як голови Головної Пластової Ради.

М. Пежанський як молодий пластуна був свідком усіх подій 1-ої світової війни і також участі пластунів у визвольній боротьбі. Про перші кроки Пласту і всі ці події пише пл. сен. М. Пежанський у своїх споминах; кілька цікавих моментів з них подаємо в цьому числі на іншому місці.

Від того часу по сьогоднішній день пл. сен. М. Пежанський залишився вірний Пластові у різних обставинах, на різних постах, як член відомого куреня "Лісових Чортів".

За званням М. Пежанський — інженер і працював як такий до 1977 р., коли з причини віку перестав працювати фахово. Він дуже активний член Т-ва Українських Інженерів, зокрема як знавець і дослідник української технічної термінології та член-основник Українського Термінологічного Центру в США. Та чи не найбільший вклад пл. сен. М. Пежанського в нашу культуру це його (коштом власних тисячів) утривалені у мікрофільмах термінологічні словники та його праця над виданням українського словника технічної термінології. Це його вклад в українську науку.

Ми всі, що живемо сьогоднішнім днем і тільки мимоходом думаємо про завтра, ледве чи зуміємо оцінити розмір і значення праці для збереження цього "сьогодні", яку виконує пл. сен. М. Пежанський. Може, колись зрозумієте це Ви, молоді читачі, для яких саме утривалив історію Вашої організації у найкращій формі знімок, фільмів і звукозапису цей надзвичайний архівар і фотограф — пл. сен. інженер Михайло Пежанський.

О. Кузьмович

ПЕТРО ПОСТОЛЮК — УЧАСНИК ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ І ВИДАВЕЦЬ

Останній командир Легіону УСС, тоді сотник, потім генерал Осип Микитка і його ад'ютант сл. п. хор. Петро Постолук

Щоб наші молоді читачі краще пізнали історію нашої визвольної боротьби, ми подали інформації про Пресову Кватуру УСС-ів у 1-ій світовій війні та про продовження її праці у видавництві п. н. "Червона Калина".

У зв'язку з тим напевно буде цікаво читачам довідатися, що у США, а конкретно у Джерзі Сіті жив основник і директор того видавництва Петро Постолук.

Сам він активний учасник визвольної боротьби — юнаком вступив до Легіону УСС-ів. У наступі на кадетську школу у Львові в листопаді 1918 р. він був ранений і пролежав довгий час у лікарні. Але видужавши, знову зголосився до активної військової служби й перебував у рядах Української Галицької Армії до кінця війни.

Закінчивши після війни філософічні та торговельні студії, Петро Постолук посвятився всеціло видавництву "Червона Калина" і був одним з найбільше активних і загально відомих у нашій громаді колишніх військовиків.

Після 2-ої світової війни Петро Постолук опинився з родиною в США і поступив на працю до книгарського відділу щоденника "Свобода". Одним з перших його громадських починів на новому місці поселення було відновлення видавництва "Червона Калина", яке до кінця свого життя успішно провадив.

Заки появилось листопадове число "Юнака", "Свобода" принесла сумну вістку, що сл.

п. Петро Постолук 27 вересня ц. р. відійшов у вічність.

Але багато нашої молоді та їхніх батьків знають П. Постолука не як директора видавництва, а як одного з тих членів Братства УСС-ів, що перещепили до Америки традицію вечорниць "Червоної Калини". Згодом на цих популярних вечорницях заведено вже американський звичай т. зв. дебюту молодих дівчат. Не було, здається, вечорниць та підготовчої праці до них, у яких не брав би участі П. Постолук. Його добрячий, теплий усміх, увічливість та поміч у всіх дрібничках супроводжали сотки нашої молоді на цей перший прилюдний "виступ".

Хто б подумав, що саме ця людина з залізною послідовністю і непохитністю вела Видавництво "Червоної Калини" крізь усі "бури та негоди" і дала нам у руки такі неоціненні видання, як історію "Листопадових днів" О. Кузьми, віршовану поему "Скоропад" і тепер останньо повний збірник пісень Романа Купчинського.

У вдячній пам'яті зберігаймо ім'я незабутнього Петра Постолука — славного січового стрільця.

Богдан Кравців

КРИВАВИМ ЛИСТОМ...

Кривавим листом котить надоліст —
І серце прагне знов далеких візій:
Щоб понад нами знову пронеслись
Бої одважні і залізні.
Щоби дзвеніли списи і шаблі
І жах вогню будив до дня оселі,
Щоб ішло сонце на землі
В вінку шрапнелів.
Щоб місто знов під чоботи ватаг
Коври стелило і стяги шовкові,
Щоб в синім небі стрічка золота
Благословила нашій крові.

(Із збірки "Кораблі" 1948 р.)

ПРЕСОВА КВАТИРА УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТІЛЬЦІВ

Від початку 1-ої світової війни була між українськими військовиками думка, що треба збирати всі матеріали для майбутньої історії. З цієї думки постала пізніше т. зв. Пресова Кватира УСС-ів. Закуплено перший фотографічний апарат, щоб робити знімки, здебільше рисівники виконували рисунки-шкіци поодиноких старшин і подій, письменники і журналісти списували історію боїв і переживань. Крім того, цей пресовий гурток зорганізував стрілецьку читальню та бібліотеку.

Ця Пресова Кватира, як її називали, згуртувала велику групу військовиків з мистецькими, музичними і письменницькими здібностями, які в часі війни та після неї здобули своїми творами широку славу. Завдяки їм залишилися великі матеріали про історію українського стрілецтва, як багатий фотографічний матеріал, малюнки, нариси, пісні й споми́ни. Із фотографів найбільше праці вклали малярі Іван Іванець і Юліян Буцманюк, а далі Т. Мойсейович, Оробець і В. Яцура. З малярів славні були І. Іванець, Ю. Буцманюк, М. Сорохтей, О. Курилас, Л. Лепкий. Однак найбільшу творчість розвинули у Пресовій Кватирі Коша УСС поети і музики, а з них найславніші: Роман Купчинський, Михайло Гайворонський і Лев Лепкий. Воєнні переживання, романтичні пригоди, постійні зміни постою, а при цьому висококультурна товариська атмосфера пресового гуртка УСС-ів була знаменитим підложжям для творення поезій та пісень. І так у ці воєнні роки постали у Пресовій Кватирі десятки стрілецьких пісень; сумних і жартівливих, маршових, високопатріотичних, які до сьогодні залишилися невмирущим пам'ятником великого минулого. Їх співаємо ми всі: старі та молоді, а деякі з них прийнялися майже на рівні з національним гімном ("Гей у лузі...").

У Пресовій Кватирі поставали не лише пісні, малюнки чи вірші. Там зорганізовано театр, як теж видавання журналів, споми́нів і кален-

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ НА 1930 РІК

ЛЬВІВ 1929
НАКЛАДОМ ВИДАВНИЦТВА „ЧЕРВОНА КАЛИНА“

Обкладинка одного з календарів "Червоної Калини"
з 1930 р. із заголовним рисунком Едварда Нозана

дарів-альманахів; перший вийшов у 1917 р. під редакцією відомого журналіста Миколи Голубця. Вийшов також збірник п. н. "Червона Калина".

Після закінчення 1-ої світової війни та поділу українських земель, більшість членів Пресової Кватири опинилася у Львові. Зв'язані спільними переживаннями і прямкуваннями, вони знов створили суцільну групу, що згуртувалася біля створеного ними видавництва п. н. "Червона Калина".

Це видавництво поставило собі за завдання видавати щорічні календарі-збірники споми́нів та оповідань з років визвольної боротьби, як також книжки, повісті, історичні розвідки і споми́ни.

Видавництво працювало пильно і випустило десятки джерельних історичних матеріалів аж до 1939 р., а нечисленні його члени, переїхавши до США, відновили тут діяльність "Червоної Калини".

Останньою видавництвом "Червона Калина" випустило повний збірник пісень найславнішого стрілецького співця Романа Купчинського п. н. "Ми йдемо в бій" у редакції та обрібці проф. Ігоря Соневицького.

На поклик

Р. Купчинський

Над селом стояла синява, така безхмарна, як це в Галичині тільки восени буває. Сонце відколось від Вороняків, найбільших гір на цілу Золочівщину, і дивилось цікаво на віз, що викотився з брами попівства і поторохкотів селом.

На возі молодий священик у чорному парохнику і два ще молодші громадяни в гімназистських одягах. На священикові білий солом'яний капелюх, що мав широкими крисами на ранішньому вітрі, в гімназистів чотири золоті паски на комірі, що блищали в ранішньому сонці, як правдиве золото.

Віз недовго торохтів. Зараз на скруті, коло двора, де вічна химеродь, увігнався з розгоном у столітню калабану і пішов собі повагом, чвякаючи та поскрипуючи.

Тоді саме вскочила на віз фантазія. Перекривила одному гімназистові шапку, висмикнула з-під мичку довгого чуба (хто з гімназистів не носить у восьмій класі довгого волосся?), а другому розстібнула блюзку під шиєю і видобула на світло червону гарасівку.

— Гей, Василю, куди ми їдемо? — спитав один гімназист другого.

— Ясне, як парасоль: до стрільців.

— Тобі що сталося? — здивувався священик. — Ніби не знаєш?!

— Я знаю. Але чи він знає? Отже кажеш: до стрільців?

— Ясно.

— А що роблять ті, що їдуть до війська?

— Як хто. Дехто плаче.

— А ми?

— Ми їдемо весело.

— Мало того, збройна сила, мало. Ми співаємо.

І молодим, чистим як скло тенориком загугнув:

“Як м'я в синій кабат вбрали,

Як м'я в синій кабат вбрали”...

Другий гімназист не дармо розстібнув комір. Втягнув шию в блюзку, лівою долонею

підпер уста і загуг молодечим підбаском:

“...І карабін до рук дали”

А обидва разом:

“...І карабін до рук дали”...

— Хлопці, перестаньте! Село! — успокоював священик.

— Власне, вуйку, тому. Якийсь філософ сказав, що війни без музики виграти не можна.

— Ти дурний зі своїм філософом... Вийдеш на поле — реви, скільки схочеш.

— Але ніхто, вуйку, не буде чути.

Саме віз виїхав на сухе, але фантазія вже не вступилася.

“Я в дорогу-у-у виїжджаю,

На серденьку-у-у тугу маю —

Бувай ми здоро-го-ва

Ти, дівчино мо-го-я”.

— Перестанеш один з другим, чи ні! — сварився, всміхаючись, священик.

Але хлопці нині ні трохи не боялися поважного доктора теології.

“З тобов розстаю-гу-ся,

На Бога здаю-гу-ся...”

Два голоси, а якого вітру в селі нароби-ли! То тут, то там замайоріла червона чи синя дівоча хустка, то тут, то там махнув до них із-за плота білий вишиваний платок.

І старші господарі здоровили, але не так, як щодня, коли отець духовний ішли чи їхали. А з якоюсь молодістю усмішкою в очах, з якимсь весняним сонцем на лиці.

І не “Слава-Йсу”, а “Дай, Боже, щасливо!”

А молоді хлопці підбігали аж до воза.

— Ви вже? До Золочева?

— А ви коли?

— Завтра. Сімнадцять нас їде.

— То ми вам там зробимо місце. Тільки при...

Віз поторохтів мурованкою і заглушив останні слова.

Ось уже крізь нависле віття верб засвітився кінець села. Ось ще кілька хат, а далі поле та поле аж до самого Золочева.

“Там у полі береза стояла,
Там у полі береза стояла,
Думала, думає, думай
думку думає...”

Стара рекрутська пісня пригадала щось сивому візникові Петрові, бо аж головою крутнув. А далі стягнув віжки, пустив коні кроком, подивився боком на “егомостя” і затягнув разом з хлопцями:

“Під березов стояли рекрути...”

— Петре, а вам що? — здивувався священик.

— Пригадалося, прошу отця. Гей-гей, аж самого кортить піти.

Федюкова Ганя, не знать, чи випадково, чи таки навмисне, перед самими кіньми з повними коновками перебігла.

— Дякуємо тобі, дівчино!

— Щасливої дороги! — відказала з містка і зашарілася, як калина.

— Все буде добре! — ствердив старий Петро. — З повним нас перейшла.

Цмокнув на коні, цвяхнув батогом і рушив валом, аж копіт понад верби піднявся.

Широкий світ розтворив рамена і прийняв до себе двох нових Усусів.

*) легкий літній плащ.

Л Ї В І В

Львів... Бачу його згори Сикстуської, за піліовим серпанком вечірньої години, ще поки з'являться перші цятки світел...

...То знову дивлюся на нього в гарячий південь з горішнього бігу Личаківської, де стирчить новозбудований Яснобрамський костел, що має відобрати святому Юрові, на протилежному боці, його домінальність над містом — і бачу його, Юр, як він все ж таки височить понад усіма будівлями, дозріло-бароковий, граціозний і міцний, єдиний у світі. Такий він, Львів, у нашій пам'яті...

...Тепер Львів інший. А проте, я вірю у Львів, у його українське майбутнє. Пам'ятаю його, як на його вулицях бундючилися палкарі, що кидали гранати на українські крамниці, чинили збройні напади на українські установи. І як потім пливла по тих самих вулицях відворотна хвиля розторощеної польської армії, а іншими вливалися сірі шинелі. Пам'ятаю його, як довжелезною Личаківською вулицею котилася ця сіра маса назад, а в місто входили маршові колони нових “визволителів”. Пам'ятаю його, як його покидали ті самі німці, розбиті й розкладені своїм загарбницьким походом на українську землю.

Державний Музей Українського Мистецтва у Львові

Та над усе пам'ятаю два образи. Стою оце в “добрих, мирних” часах на Пелчинських пагорбах і дивлюся на могутні будівлі Цитаделі, стою і думаю: де взяти тієї сили, щоб могли їх здобути? І, рік пізніше, проходячи повз ці місця, я побачила між старими каштанами саду Цитаделі советських бійців, що вправлялися в бігу, з рушницями в руках. Тоді я гостро відчула: це теж відійде. І хоч червоні бійці знову у львівській Цитаделі, проте я так само гостро, як тоді, відчую, що вони відійдуть. І будуть над нашим Львовом, як писав колись поет про наше місто: “...золотий гомін, і голуби, і сонце...”.

Марія Струтинська
(винятки з нарисів у збірнику “Львові”,
вид. 1954 р.)

Вірні Богові

Молоді душпастирі-пластуни причащатъ вірних

У грудні минулого року відбулася в Дітройті рідка та велика для всіх пластунів цього міста подія. Два активні і всім добре знані пластуни, що виростили від новачтва у Пластовій Станиці Дітройт, тепер душпастирі і відслужили у своєму родинному місті свої перші Святі Літургії.

Вони: це отець Тарас Лончина та його брат, отець Борис-Гліб, сини відомих громадян д-ра Богдана і Ірини Лончинів.

Отець Тарас добре знаний із сторінок "Юнака". Вперше, здається, ми писали про нього в 1969 році, коли він як юнак був святочно іменований першим Гетьманським Пластуном Скобом на американській землі. А відтак бачимо його на знімках як учасника та члена проводу "Лісової Школи". Згодом він став нашим пильним дописувачем та інформатором про Пластову Групу в Римі, яку він, переїхавши туди на теологічні студії, як старший пластун, член куреня УСП-ів "Побратими" організував і очолював. Здається, що ні про одне пластове з'єднання ми не мали таких точних та гарних інформацій, як про малу групу в Римі.

Тому з особливою радістю прийняли ми в редакції вістку, що Блаженніший Патріарх Йосиф висвятив у Римі нашого друга Тараса. Брат отця Тараса — Борис проявляв також живу пластову активність у часі студій в Римі як член куреня УСП-ів "Лісові Чорти". Він вступив до чину Отців Студитів і прибрав наше ім'я Гліба.

Це, здається, вперше в історії нашої організації трапилася така подія, що два брати, такі активні пластуни, виконали на ділі Перший Головний Обов'язок вірності Богові. Тож не диво, що їхня перша Свята Літургія стала великою подією для всіх пластунів і для цілої

На прийнятті після св. Літургії: говорить о. ігумен і парох І. Лотоцький, побіч сидять брати Лончини з батьнами і ріднею

Знімки та інформації подав пл. сен. О. Бойчун української громади в Дітройті. Це виявили вони численною участю у відправах, на яких був також присутній єпископ Кир Ярослав Габро з Чикаго.

Після св. Літургії відбулася спільна гостина, на якій молодих душпастирів вітала ціла громада. Подаємо тут повні змісту винятки з привітання пл. сен. кер. Осипа Бойчука, колишнього голови ГПБулави і ГПРади, який у 1969 році вітав теперішнього отця Тараса, а тодішнього юнака з іменуванням на Гетьманського Пластуна Скоба.

"Дорогий Отче Тарасе, коли ми приймали Вас у гурт гетьманських скобів, я сказав Вам: Ти, Тарасе, від сьогодні назначена людина: на тебе звернені очі не лиш усіх пластунів, але й цілої української громади. Легше стати гетьманським скобом, ніж ним потім бути. Те саме скажу Вам сьогодні: не легко було Вам стати священником, але багато тяжче буде ним бути, провести життя як добрий душпастир. Особливо в цей час, такий вагітний у події в світі й у нашій Батьківщині. Ви сьогодні вже подвійно назначена людина: як пластун і як священник. Ми всі певні, що Ви не закопаєте даних вам талантів, а розвинете їх і використаєте. На Вас дивиться вже не тільки наша громада тут, — на Вас дивиться український народ...

... Вітаю Тебе, Дорогий Брате Целібате-Глібе, від усієї фамілії Лісових Чортів у світі. З приводу оцього свята Фамілія, очевидно, собі gratулює. А Тобі дійсно бажаємо сповнення Твоїх мрій і задумів. Бо Ти — з Твоїм братом Тарасом — творите зав'язок нової генерації українського кліру, відданого всією ду-

ПЕРШІ КРОКИ ПЛАСТУНІВ

(Із споминів пл. сен. Михайла Пежанського)

... В жовтні 1912 р. попав я і сл. п. Е. Личняк у пластуни, спочатку як прихильник, з уваги на наш вік. Так починаються мої ближчі безпосередні спостереження, спершу в першому гуртку "Круків". Зайняття підготовляли і проводили самі пластуни, але інспірував¹⁾ їх Дрот так непомітно, що ми ледве відчували його участь. Наші зайняття були дуже різноманітні і викликали велике зацікавлення. Ми нетерпеливо вичікували на наші сходи, прогулянки і вправи. На зміст занять складались вправи й ігри, що виробляли спостережливість, самозарадність, критичне думання, дисципліну і обов'язковість, почуття добра і краси, товариськість, зрозуміння та поміч іншим і т. п. Теми з історії, літератури та різних знань були вплетені в програму гри. Персонажами наших розповідей були ми самі, і самі розв'язували проблеми, які виникали... Особливою атракцією²⁾ були прогулянки та теренові вправи. Кожна прогулянка мала якесь особливе завдання: дійти на призначене місце за слідами, залишеними попередньою групою; підхід до "ворога" і заскочення; читання мап; вправи у першій допомозі; очевидно — ватри, спів, розвага. Пізнавали ми околиці Львова, що придалось пізніше у передлистопадовій розвідці...

... А однострої? Мама шили та фарбували в банях у хаті. Все те нелегко роздобує, зате дуже було цінне. Інж. Я. Вінцовський-Ярославенко³⁾ почав спроваджувати скавтський виряд з Англії. Так ми дістали ширококрисі

капелюхи, гранатові бавовняні сорочки (дуже затеплі!), теж сокирки, компаси тощо. Палиці вистругав я ножиком під час вакацій з бучового квадратного матеріалу, що його дістав від вуйка з тартаку в лемківському селі Кальниця. Я був гордий з того, що привіз для всіх нас такі палиці.

... Листопадові події у Львові в 1918 р. дали нагоду пластунам востаннє виконати спільне завдання. 30 жовтня 1918 р. Дрот привіз до дому "Просвіти" групу пластунів, де австрійський поручник військової жандармерії Л. Огоновський дав нам завдання: перейти швидким маршем периферіями довкола Львова і спостерігати військові об'єкти та розположення австрійських військових частин.

31 жовтня п'ять "двійок", не зважаючи на дощову погоду, зикзаковим маршем перебігло цілу околицю Львова і ще тої самої ночі в Народнім Домі, де примістилась Українська Військова Команда, склало звіт от. С. Горюкові із своїх спостережень.

Це була остання збірна служба пластунів. В дальшому кожен виконував свої завдання окремо в місцях своїх призначень...

¹⁾ інспірувати — піддавати ідеї

²⁾ атракція — щось надзвичайне.

³⁾ інж. Я. Вінцовський-Ярославенко — відомий композитор і музика, що уклад музику до пластового гимну, пісні занарпатських пластунів "Гей пластуни! Гей юнаки!" і сонільського маршу.

Микола Щербак

ЛИСТОПАД

В ту ніч, коли поникле віття
Схиляв додолу тихий сад,
Війнув у вічі лихоліттю,
Неначе буря, листопад.

А в світлий ранок війська лави
Мов стрепенули княжий Львів,
І прапор рідної держави
Блакитно-соняшно зацвів...

Диміла, наче ватра, осінь,
Земля рясніла. Ніби сад...
Той стяг

В серцях

Цвіте і досі,
І з шумом віє листопад!

шею Богові й Церкві, але й не менше народові, відданого не тільки на словах, але й на ділах, на добровільно прийнятому на себе обов'язкові виконати історичну місію, яка на Вас лежить. Перед Вами велике майбутнє, і його Вам від усіх нас бажаю"...

Малодє Перо

ПОРАДА, ЯКОЇ Я НЕ ПОСЛУХАЛА...

Пробудившись раненько й заглядаючи у вікно, я завважила, що біленький сніг перестав падати.

Земля була вкрита білою пеленою, яка блищала під соняшним промінням, як кругле дзеркало. Відразу установила я, що нині напевно буде прекрасний день на ковзи. Не дармо ждала я цілий тиждень, аж озеро замерзне. Закутавшись у теплий одяг, я витягнула ковзани й побігла в напрямі озера. Не встигла зробити кроку, як почула голос мами; вона радила мені не йти ковзатись, бо озеро ще не встигло добре замерзнути. Не зважаючи на порадку, я вибігла з хати й пробувала якнайшвидше забігти до озера.

Озеро було кругле, як тарілочка, і вкрите льодом. Жвавим темпом я наділа ковзани й почала ковзатись. Спершу я трималася лише краєчка, але вже впевнилася, що озеро справді замерзло, я поковзалася на середину. Ковзаючись, я думала, що моя мама надто обережна. От я ковзаюся, і нічого мені не сталося. Не минуло хвилини після цієї думки, як я почула тріскіт льоду. Оглядаючись, де цей лід проломився, я почула, як лід піді мною

впав у воду, а я за ним. Вода була страшенно холодна, і мої ноги швидко зовсім задеревіли. Попавши в паніку, я почала кричати й бити руками об лід. Руки побіліли, а рамено почало боліти від сильної напруги, коли я трималася льоду. Я знала, що не зможу довше триматися й незабаром мусітиму пуститися льоду. Я заплющила очі й старалася тихесенько молитися.

Але наразі молитва не помагала. Я думала, що це вже моя доля вмерти. Я вже була готова пуститися, коли почула якийсь звук недалеко. Підняти голову вгору — це було велике зусилля, але коли я це зробила, побачила прекрасний вид. Надо мною стояла моя мама з простягненими руками.

До нині я згадую той день з тривогою. Але тепер стараюся слухати поради, заки вирішую щось робити.

Пл. розв. Марта Івашків
2-ий Кур. УПЮ в Нью-Йорку

(Допис нагороджений 1-им місцем у групі старшого юнацтва на 9-му конкурсі дописів до "Юнака")

Чудесний мистець злегка торкнув напружені струни інструментів, і ноти розплились срібним плюскотом водограю попід небеса. Чим далі сягали мелодійні тони, тим більше спливалися в одну темпераментну водострую і рікою впливали в наші вуха.

А вітер-псотник надумав погратись тією надземною луною... Спритними скоками розчісував довгу косу мелодії і обвивав схвильовані дерева тоненькими звуко-барвними волосинами пісні. А об кожний тремтячий листок відбивав гостреньким стокатом окремі нотки — аж увесь ліс засяв ніжним гомоном мініатюрних дзвінків.

Та враз змінився настрій воднистої музики, захмарилися очі чудесного інструменталі-

ста, вдарила об нас грізна хвиля акордів — музичне море розсердилось.

Гнулись струни від завзятих ударів мистецьких пальців, піднімалися велетні-хвилі лютої музики до наших вух і падали маестатичним ревом шуми до наших ніг.

Розлетілась пташня, тварини поховались, а вітер розгулювавсь вогненним танцем громовиці і назносив темних хмар, щоб і вони теж прислухались і чудувались, зачудувались...

А сила музики росла і розвивалась безмежно, без кінця... аж усі гори загриміли пориваючим гомоном того надземного водного мистецтва.

Тася Сагайдаківська

ОЛЕКСАНДЕР КОРОЛЬ

Олександр Король — член Пластової Станиці в Дітройті — успішно закінчив студії в університеті Мічіген й одержав диплом інженера-електрика.

Олесь почав своє пластування в 6-му році життя і був учасником численних новацьких і юнацьких таборів. Цікавиться мандрівництвом, лежатарством, брав участь у лежатарських, водних і гірських мандрівних таборах. Відбувши вишкіл "Лісової Школи", одержав II-ий ступінь юнацького виховника. Був вояком юнацького гуртка, а в минулому році очолював осередок УСП в Дітройті. Олесь закінчив українську парохіальну цілоденну школу в Дітройті. Також успішно закінчив середню Українську Вищу Школу Непорочного Зачаття як відмінник (валедікторіан), а згодом вступив на студії в Мічігенському університеті. Після закінчення студій одержав працю в електронічному відділі автомобілевої фірми Крайслера. Тепер підготовляється до стейтового іспиту професійних інженерів, а також продовжує студії, щоб здобути диплом мастера.

Олесь — активний член Пластової Станиці в Дітройті і член Куреня УСП "Бурлаки". Належить також до Т-ва Українських Інженерів Америки і до Спортивного Товариства "Черник", а крім того є членом Tau Beta Pi National Engineering Honor Society.

НА НОВІЙ ДОРОЗІ

Святослав Михаїл Чорний народився 10 лютого 1954 року в Аделаяді в Південній Австралії. Загальну освіту здобув у католицькій каледжі, а крім цього, він вивчав теорію музики і гру на фортепіані, студіював класичний балет і драму, був чотири роки військовим кадетом і здобув навищий ступінь лейтенанта й кілька нагород. З дуже добрим успіхом закінчив українську школу й належав до Пласту.

Святослав поступив до мистецької школи "Скул оф арт", де він вповні віддався творчим студіям мистецтва. Мистецьку школу закінчив дипломом у 1976 році. Тепер працює як графік-проектодавець (дизайнер) в зоологічному городі, а у вільні хвилини працює над картинами, підготовляючись до виставки.

Від 19 березня до 2 квітня ц. р. тривала його перша виставка, яку він улаштував у своїй власній студії. Виставлених було 12 великих полотен, намальованих акрилом, і 35 рисунків олівцем.

Про виставку були прихильні рецензії на двох радіостанціях — передміській і в щоденнику на провінції.

Від початку своїх студій Святослав виявляв себе творчою індивідуальністю, у працях помітні оригінальні ідеї про структуру, експре-

сію і хроматичну барву. Його послідовність, впевненість і запевненість довели його до власних мистецьких концептів, власних нових правил і дисциплін. Він працює з великим переконанням і відвагою, яка виразно проявляється в його рисунках. Картини, намальовані на великих полотнах, дуже старанно опрацьовані в композиціях з великою педантією і систематикою виконання.

Святослав користується технікою т. зв. "гард едж" (сприскування повітряною штиркою), ефект якої надає картині пастилевої ніжності рисунку й барви. Зацікавлений Святослав тематикою жіночих фігур в елегантному й гнучноку русі тіла.

Поруч малярства Святослав спеціалізувався в кінематичному мистецтві — створив 16-міліметровий фільм на 45 хвилин і в ньому розв'язує проблему світла, форми і кольору в поєднанні з музикою.

Вислід Святославової виставки був дуже

успішний. Власник кількох мистецьких галерій у більших містах Австралії Кім Бонайтон, радник федерального уряду і приватних компаній у мистецьких справах, купив у Святослава картину. Приобіцяв влаштувати йому виставку в Перті, Аделаїді й Сіднею.

Першу Святославову виставку відвідало понад 2000 глядачів. Сподіваємося, що наступна виставка буде теж дуже успішною для нашого молодого українського мистця.

Ст. пл. Маруся Чорній

НАРІКАЄТЕ НА "ЮНАКА"...

Якось і виховники і юнаки скупі на похвали для нашого журналу. Рідко дістаємо листи з признанням, що число гарне, цікаве або що одна чи друга стаття придалася на сходинках. Зате всі дуже щедрі на критику та поради: "треба було це або те зробити", "чому Ви так або так написали", а вже найчастіше дістаємо закиди, що число спізнене матеріалом або прийшло на кінці місяця, а не з початком. Ці закиди щодо спізнення висилки поодиноких чисел "Юнака" були навіть предметом дискусій на крайових пластових з'їздах чи відправах виховників.

Немає де правди діти, такі спізнення в нас трапляються, але причини для цього поважні. Але — чи справа спізнювання "Юнака" справді найголовніша перешкода в тому, щоб юнацтво могло використовувати журнал у своїй щоденній праці? В "Юнаку" ж мало такого матеріалу, що перестає бути актуальним наступного місяця.

А ще додаймо до того, в яких обставинах доводиться працювати всім, хто заходиться біля нашої преси. Через слабкий зв'язок з журналом загалом юнацтва редакція має труднощі з добором такого матеріалу, який відповідав би юнацтву. Хто крім проводу Пласту й Редакції вважає журнал потрібним і дбає про його зміст?

А як утруднює дію нашого видавництва те, що в нас мало передплатників і що вони справді (за малими винятками) не передплатники, але післяплатники. Кошти поштових оплат через це дуже високі, бо знижені ціни пересилки можуть бути тільки для передплатників. І це справжня журба, бо надто великі суми витрачаємо на марно. Не спізнення журналу є найбільшою проблемою, а те, щоб журнал молодь читала, використовувала, мала зв'язок з ним.

Коли мова про спізнення, то воно виникає з поважних причин, а не з легковаження справи. Друкарні наші завжди завалені роботою, друкарів, що набирають текст, щораз менше. Коли ж до того друкар захворіє чи іншим способом перешкоджений, то ніхто з нас на це нічого порадити не може. Різні припізнення приходять також через поштові перешкоди: страйки, несолідність поштових працівників (в одному місті пошта йде не раз кілька тижнів).

Але якось легше стає на серці від того "гріха", коли бачимо, що таке трапляється не лише у нас, але й в інших великих та багатих американських видавництвах. Ось вам доказ на це: Ми передплачуємо журнал з програмами радієвих станцій та інформаціями про радіо й інші звукові апарати. Назва журналу: "Hifi Buyer's Review", а одне число коштує 1 і 1/2 ам. долара. Сьогодні, коли пишемо це, є 30 серпня 1978 року, а сьогоднішньою поштою прийшло число того журналу за місяць... липень. Навіщо припадуться програми радієві на місяць липень, коли їх дістається при кінці серпня? Це, здається, куди гірше, ніж дістати "Юнака" за липень у серпні! А таке спізнення того та інших американських журналів не є тепер винятком. Отже, як будете знову "нарікати" на "Юнака", подумайте про це.

Ольга Кузьмович

● Прохасмо Вас приєднати для Вашого журналу «Юнак» одного нового передплатника з-поміж Ваших подруг і друзів, що не належать до Пласту. Вони також із зацікавленням будуть читати «Юнака»!

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ?

“СОБОР”

твір Олеса Гончара — сучасного письменника в Україні

Цей Зачіплянський собор виступає в книжці як окремий і важливий персонаж, який перетривав травми історії. Він стоїть вартою над життям населення Зачіплянки і входить діяльно в те життя, викликаючи людську залежність від себе, свідомо чи підсвідомо. Цей витвір людського мистецтва свідчить про “потребу в людській натурі до ідеальних гармоній, які в своєму творінні поєднують все, зливають все в одну вічну поезію”. Ця потреба людського духу і символ цієї потреби, собор, виступає на “суд”, коли приходить час руйнувати стару структуру. Але люди обстають за собором, навіть ті, які до того часу не прив’язували до нього ваги. Тут бачимо перший конфлікт між силою правди-ідеї і соціалістичними вимогами нових часів, і також вперше бачимо, яка сила перемагає.

Другий конфлікт відбувається між самими людьми. Микола Баглай, ідейний студент, бачить поетичну творчість у “Соборі” і своєю особою найбільше виразно репрезентує сам собор.

Його супротивником є Лобода — “батько-продавець”, егоїстична людина, що піддається сухим реалістичним вимогам комуністичної системи. Він репрезентує реалістичний дух тих часів — коли творчий собор виявляється лише завадою, що стримує побудову практичних будівель. Конфлікт між Миколою і Лободою є не лише на тлі собору, а також через Їлку Чечіль, яка мусить вибирати поміж матеріальними обіцянками Лободи та ідейним коханням Миколи. Вона вибирає це останнє, і тут знову є перемога ідеї над матеріалізмом. Спомини Ягора Картатого теж видвигають подібний конфлікт, який, однак, відбувався в минулому. Постаті “махновців”-анархістів під проводом Нестора Махна вириваються у Ягорових споминах. Махно — провідник, який не визнавав ніякої вищої сили, політичної чи духової, відчув уперше силу правди в особі професора Яворницького. Це він своєю достоїнністю і правістю оборонив собор перед зруйнуванням і зумів захопити навіть Махна. Тут зно-

ва маємо образ невмирущої правди.

Останнє представлення цього конфлікту бачимо тоді, коли Микола власноручно обороняє собор від зруйнування (так, як раніше Яворницький), і при цьому його поважно ранив ножем. Микола своєю силою тіла і духа перемагає цю кризу й приходить до здоров’я. Це знов наш собор показує свою силу.

Взагалі Микола, собор, проф. Яворницький, теперішні політв’язні, і шестидесятники — це немов одна сила, що їй на ім’я: боротьба за правду й протест проти буденщини. А. Лобода, махновці, Таратута, антисоборський дух — це все табір противників. Ці противники символізують більшовиків і їхнє намагання ув’язнити душу народу і зробити з нього інертну масу, без ініціативи, без творчої думки.

Автор заохочує нарід шукати вищих ідеалів, показує, що ворога можна перемогти міцним духом — тільки треба хотіти. Їлка відходить від Лободи до Миколи, який своїм шуканням чистої ідеї просвічує її життя. Вона “не є людиною” до того часу, вона народжується наново в його присутності і каже, що “вмерла б, коли б вони не зустрілися”. Це немов відноситься до нашого народу і показує, що його можна відродити.

Отже бачимо, що навіть у реалістичних більшовицьких колгоспних відносинах існує жива, достойна правда, що у конфліктах перемагає тверду кривду буденщини. Чим більший натиск протилежних сил, тим міцніше дається відчуті вічна перемога правди. Ще глибша ідея книжки свідчить про те, що мистецтво, поезія — це промінь, який дає значення життю і рятує людину від животіння буднів. Подібну ідею знаходимо у “Лісовій пісні” Лесі Українки.

Прочитавши “Собор”, я бачу, як правди-во Гончар видвинув хиби й злочини теперішнього режиму в Україні. Я тоді й зрозуміла, чому Гончар потерпів за те, що написав цей вийнятковий твір.

Тася Сагайдаківська

ПО ЛІСАХ ХТОСЬ ХОДИТЬ

“Пам’ятного дня восьмого травня тисяча дев’ясот сорок п’ятого року розвіявся дим гармат і на цілому світі настала дивна, незвичайна тишина. Далекий Схід тільки продовжував ще свій безвиглядний змаг, щоб врешті теж умовкнути. На всіх континентах, на всіх фронтах гігантської війни з недовір’ям наслухували мільйонні маси, чи дійсно вже пере-

стали гриміти гармати і чи дійсно вже з-під неба не падатиме залізний, гарячий дощ?

Дійсно"...

"...Світ святкував тріумф миру.

Жах війни уступав поволі геть...

Та нагло...

Серед гульні, серед співу, серед розколиханої музики життя, серед виявів найбільших ентузіазмів миру — дивний відгомін пролунав зі Сходу. Врізався жахливим дисонансом у гармонію повоєнного світу, вразив, нагадав, налякав...!

Що це таке?

Гук гармат? Скорострілів? Гранат? Свист куль?

Що це таке? Де це таке? Чому це так?

Чому ще бої? Чому ще війна? Хто її веде?

Хіба не запанував мир на світі...?!!

На жаль...

Мир на світі не запанував"*

Це уривок із знаменитої української книжки "Жорстокі Світанки", яку написав Степан Любомирський. Сподіюся, що ви, юнаки і юначки, вже прочитали чотири книжки, згадані в попередніх двох числах "Юнака", і переконалися, що існують теж і прекрасні українські книжки та що Любомирський є неабиякий автор. Правда, що є різні інші романи й повісті, крім оповідань про козаків і татар?

Отже, нині я вам представлю ще одну дуже цікаву книжку. Акція в романі "Жорстокі

Світанки" відбувається під час Другої світової війни. Думаю, що ви вже здогадались, що мова йде про Українську Повстанську Армію. Але тут не лише описані бої армії, а є теж і описи підпільної стратегії нашої армії.

"Жорстокі Світанки" — це двотомова книжка. Я вже певний, що слова "два томи" вас зовсім не відохочують від читання, бо ви вже переконалися, що тритомова книжка "Між славою і смертю" вам дуже і дуже подобалася, і ви ще бажали б, щоб книжка не кінчалася.

Докінчіть ще читати це число "Юнака", а аж тоді зателефонуйте до свого тата до праці та попросіть його, щоб по дорозі додому вступив до книгарні і купив книжку "Жорстокі Світанки". Якщо довідається, що в книгарні нема такої книжки, не тратьте надії. Напишіть до Української Книгарні в Едмонтоні та попросіть їх вислати вам ту книжку.

Адреса книгарні в Едмонтоні:

Ukrainian Bookstore

P.O. Box 1640 — 10207, 97 St.

Edmonton, Alberta

T5J 2N9

СКОБ!

Пл. розв. Юрко Мончак

* Степан Любомирський, **Жорстокі Світанки**. Накладом і друком "Нового Шляху", Вінніпег, Канада, 1947. Стор. 5-6.

Роман Купчинський

У ЛИСТОПАДОВУ НІЧ

Ніби тінь, ніби хтось — попід мур...

Знову тінь, знову дві, знову п'ять!

Крізь пожовклих дерев абажур

Тільки зорі далекі,

Тільки зорі таємно мигтять...

Ніби шепіт таємних розмов.

Ніби шорох притишених ніг.

То приляже, то зірветься знов...

Може вітер осінній,

Може вітер з Бескиду забіг?!..

Ой, не вітер загнався від гір —

Рідне військо сплилось як вода!

Розіткнулась команда "позір"! —

І вже грає об камінь,

І вже грає ритмічна хода.

Кожна вулиця в'ється як вуж.

Кожний дім шкірить зуби як вовк.

Грянув постріл — і в тишу загруз.

Хтось покрикнув: "Піддайся"!

Хтось покрикнув: "Не дамся"! і змовк.

Рячать очі ворожі сичі.

Закрекали, стремтіли крильми.

Хто там грюкає в брами вночі?!

Хто нас сміє тривожить?

Хто нас сміє? А у відповідь: "Ми!"

Ми, що вчора несли ще ярмо,

Ми, що вчора могли лиш тужити,

Ми сьогодні до всіх кричимо:

"Хочем жити вільно!"

"Хочем жити і — будемо жити!"

А на рано — як сонце зійшло:

Україно! Дарунок приймай!...

Ходить Львовом побідне село.

Гей там, прапор на вежу!

Гей там прапор на місто! На Край!

Х А М (Спогад з полону)

Мале повітове містечко. Довкола лани, що вранці воغو й сизо шелестять колосками і пахнуть молодим, черствим хлібом, надовкола ліси, що мов розбіглися летіти табуном на пшеничні поля. Серед цього зміюкою залізна дорога й золоте Поділля.

Сірі, прибиті додолу хатки, брудні пейзажі жидики, крамниця з вивіскою, за яку тебе жах бере, коли прочитаєш, церква серед лип, поломаний тротуар.

Це — сьогодні. А тоді були ще розвалені мури. І забиті дошками вікна. Бо не раз через місто гальопом гармати гнали і перегукувались високо над банею церкви, як дикі орли, шрапнелі. І ще тоді — сірі, прибиті люди, що ховали в кутках уст ляк перед невідомим. І ще тоді — нас сто сорок, на старому, обдертому подвір'ї.

Зранку крик, і підносяться постаті й зівають. І дожидають юшки, що окремо для полонених вариться. З'їдять і до обіду на небо дивляться. Дехто кашляє. Це ще з зими. А дехто спогадує далеку родину, і очі робляться холодні, німі, байдужі...

Часом ідуть місто замітати полонені — тоді ще найбільш утіхи.

Знайдеш якого недокурка і так затьмиш, що й сьогодні найкращим тютюном не зумієш. А з вечора витриваєш кишеню і з найщирішими друзями поділишся цигаркою. І мрієш крізь дим...

— Пам'ятаєш?

— А не знати, де той...

— Чомусь листа нема...

— Пам'ятаєш?

І стільки тих слів і стільки тих спогадів...

Реконвалесценти, видужники — лежали в окремії кімнаті, де була колись пекарня і де чотири печі понуро зівали челюстями. Смердів йодоформ, старі бандажі і брудні сорочки. Отже й я тільки вічно дивився у вікно, де сонце стрибало по подвір'ї, і хотів, конечно хотів одужати.

...Бо ще день! Ніч була гарячкова, душна. І найбільш тоді жаль було: Деся там є біла, чиста постіль і хліба, хліба скільки хоч. І ще батько. І ще мати. Писати не дозволяли — а деся журяться. Пішов вночі, втік просто. Щось так тягнуло до шолому й динаміт лоскотав горло, що втік.

Я й перший був, що "видряпався" з "буди". На порозі станув і до сонця всміхнувся.

І з сонцем віч на віч — кожного дня, поки сам не почув, що черствий, і поки не поглянув жалісно на фіртку, кудюю ранком виходили замітати місто.

І як одного дня:

— Хто завтра до лісу на роботу?

— Я!

І цілу ніч не міг спати. Після трьох місяців зразу в ліс, що пахне гнилим, торішнім листям і сирою деревиною, після п'ятих тижнів тифу братися за сокиру — це була щонайменше очайдушність. Але я очайдух був, а зрештою — ліс і поле пахнуть — о, ліс і поле манять поза крати, поза мури, поза дрти.

І пішов. Мов пролетів місто і вже розкішно тупав босими по порошистій польовій дорозі. Направо лани, лани наліво — далеко, ген аж на круговид, а туди ліс. Жайворонки аж заходяться.

Колона заходить у якийсь корчунк. Повно лапатога листя і кушів малин. Під ногами зелено, м'яко, свіжо. Тішишся, що живеш, що йдеш, тішишся, що листя зелене. І спогадуєш ліс там, далеко.

Увійшли між похмурі пні. Обдало лісовим холодом.

Поставили двійками. Я — проти якогось чоловіка з прищоватим обличчям, широкого в грудях.

— Двійками до кожного дерева!

Одні з сокирами, другі з пилами. Мусів сокиру віддати. В того, що був проти мене — велетенська пила.

Підійшли до дуба. Спочили, поки сокирами зарубили його трохи. А там заклали пилу і шасть, шасть! В лісі стало гомінко — тільки вартові з крісами мовчки ходять.

Не знаю — тягнув я п'ять хвилин, десять і задихався. Відпочив. Знов задихався. Рукі якось охляли, а на чоло піт, а так пече...

— Ну!..

Це він, мій товариш. Я потягнув знову кілька разів пилою і станув. Далі сів. Розумію — тиф сил не додає.

Вартовий оглянувся і поволі став підходити до нас. Я спробував піднятися — піднявся. Узав пилу і тільки побачив, що мій товариш глумливо викривив прищовате обличчя:

— Тягни, тягни, паничику! Видите, пане вартовий, війни йому захотілося!..

Деся запався ліс, пні, сонце, що проскакувало крізь зелене верховіття — усе...

Я тоді перший раз побачив віч-на-віч проти себе — хама.

З Історичного календаря
"Червоної Калини" 1929 р.

ВЧИМОСЯ НОВИХ КОЛЯДОК

Цим разом подаємо Вам колядку, що вміщена у збірнику пісень Р. Купчинського. Її співає хор "Молодої Думки" в Нью-Йорку і можна її знайти на їхній грамофонній платівці під назвою "Співайте разом з нами". Упорядник

збірника проф. І. Сонецький не називає її колядкою, а молитовною піснею — але зміст її таки зв'язаний з Різдом.

У Різдво

І - су - се Хрис - те Бо - жий Си - ну, від літ що -
ро - ку ми і - дем в да - ле - кий ти - хий Віфле -
ем стрі - ча - ти див - ну - ю но - ви - ну, в да - ле - кий //
- ви - ну. Не - - сем То - бі не ла - дан
ми - ро, а - ні не зо - ло - то и сріб -
ло, а на - ше вбо - ге - є доб -
ро лю - бов при - в'я - зан - ня і
ві - ру, а // ві - ру!

Ісусе Христе, Божий Сину,
Від літ щороку ми ідемо
В далекий, тихий Віфлеєм
Стрічати дивну новину. (2)

Несем Тобі не ладан-миро,
Ані не золото й срібло,
А наше вбогее добро —
Любов, прив'язання і віру! (2)

І молимо Тебе, о Христе,
Дай однодушність усім нам:
Родинам, селам та містам
І добру волю й серце чисте. (2)

І братолюбіє, і згоду,
І бистрий зір, і ясну ціль,
І лік на наш сердечний біль:
Щасливу долю для народу. (2)

Із збірника пісень Р. Купчинського
п. н. "Ми йдемо в бій"

З матеріалів „Тижня Пласту“ в Торонті

Рік річно восени Пластова Станиця в Торонто влаштовує Тиждень Пласту з відповідною програмою: показами активності Пласту, мистецькими виступами молоді перед батьками та тим подібним. Подаємо дві драматургічні сценки виведені юнацтвом, які написала на минулорічний Тиждень Пласту пл. сен. Т. Джулинська. Сценка перша мала за завдання показати одну з найбільших сьогоденішніх проблем юнацтва, а це брак знання української мови. Друга сценка попереджена виясненнями цілої постановки, представляла переживання Стефанії Шабатури, відомої мисткині в Україні, що за свою любов до всього рідного була засуджена на роки ув'язнення й заслання.

УРИВОК ІЗ СХОДИН ЮНАКІВ

Суддя: Чи хтось знає, чому нема Ярка?

Юнак: Він, здається, зловив катер і має температуру.

Впорядник: Гарячку. (Юнак приходить).

Суддя: Чому ти спізнився?

Юнак: Я вибіг з грошей і не мав на баса, так що мусів іти ногами.

Суддя: О. К., сідай.

Гуртков.: Ми сьогодні маємо почати наші речі на пластовий “Ярмарок”. Я приніс дерево. (Іде до великої пачки) Юрку, подай мені руку з тим, бо то тяжке.

Впорядн.: Кажеться: поможи мені.

Господ.: Богдане, ти мав принести клей.

Богдан: Так, прошу. (Ставить на стіл глину).

Господ.: Але це не клей.

Богдан: Як не клей, а що це є?

Господ.: Таж то глина. Нам потрібно клей, щоб ліпити дерево.

Богдан: О! Ви хотіли “глу”! Я не зрозумів. Я піду і скоро куплю. (Вибігає).

Гуртков.: В міжчасі ми маємо рішити, котрий гурток дівчат ми запросимо на нашу вечірку.

Юнак: О! Я хочу таких, що гарно дивляться.

Впорядн.: Що гарно “дивляться?”

Юнак: Ну, “лук найс”.

Впорядн.: О! Ти хочеш таких дівчат, що гарно виглядають.

Юнак: Я пропоную гурток “Веснянки”. З ними можна мати гарний час.

Впорядн.: Юрку, кажеться гарно забавитися.

Суддя: Я то подвоюю.

Впорядн.: Підтримую.

Юнак: Вони не підуть разом з тим.

Юнак: То не болить спитатися.

Впорядн.: Не пошкодить спитатися.

Юнак: Мені пошкодили шницлі... А я думаю, що погодяться, бо їхня Маруся і наш Гриць “впали в любов”.

Гриць: А ти впав на голову...

Юнак: Ану ходім голосувати.

Впорядн.: Я думаю, Андрію, що ми нікуди не підемо, а таки ту залишимося. Але я погоджуюся, що це добра думка, щоб ви голосували.

Гуртков.: Хто за тим, щоб попросити гурток “Веснянки”? (Всі підносять руки). Добре. Але чомусь Богдана ще нема. Може б ми щось заспівали, поки він не вернеться.

Юнак: Чи можна заспівати ту пісню про Мися?

Впорядн.: Я такої пісні, мабуть, не знаю.

Суддя: О друже, ви знаєте! Ми на таборі співали. В одній частині йде “...і любити не буду, бо Мися не хоче...”

Впорядн.: (всміхнувся) Ми ся — це не ім'я, це вислів з галицького діалекту: “Бо ми ся не хоче” — значить “Бо мені не хочеться”.

Всі: О! (Входить Богдан)

Гуртков.: Добре, що ти вже є.

Богдан: Що ви говорили про, як мене не було?

Впорядн.: Ану Богдане, подумай, чи кажеться “говорити про”? Я думаю, що ти справді знаєш, що має бути “про що ви говорили”.

Богдан: Так, про що?

Гуртков.: Скажу тобі пізніше. Але де ти так довго був?

Богдан: Мене стрів пан Козар. Він біжить на мейора або якийсь інший офіс і хоче, щоб ми йому порозкидали летючки. Я казав, що дам йому знати, що ми вирішимо.

Гуртков.: Може, ми про це поговоримо пізніше, а тепер берімся до роботи. (Витягає матеріял).

Диктор: Всечесніші отці, шановні батьки, друзі і подруги, — юнаки у попередній сценці яскраво підкреслили одну з пекучих проблем, з якою пластуни зустрічаються сьогодні — а саме брак знання української мови.

Другий аспект цієї проблеми — це брак привички вживати українську мову в тих, хто зовсім задовільно нею володіє.

Цього року пластові провідники в цілій Канаді стараються посилити вживання рідної

мови у щоденному житті пластунів. З цією метою наші друзі й подруги заставляли нас думати над собою, над своєю присягою, над тим, хто ми є.

Також ми намагалися збагатити нашу мову різними мовними проектами, іграми, змаганнями і вивченням пісень.

Коли говорити про українську мову, не можна забути про людей в Україні, що там борються за мову, за культуру, за існування вільної української людини.

Пластуни намагалися хоч трохи ширити

знання про тих, які за свій вияв любови до рідного сьогодні страждають по тюрмах чи таборах. Ось точка з ватри, присвяченої дисидентам, в одному з пластових таборів цього літа: "Уривки з життя Стефанії Шабатури". Стефанія Шабатура народжена в 1938 році, знана в сучасній Україні за свої мистецькі килими.

Стефанія Шабатура засуджена в липні 1972 року на п'ять років ув'язнення і три роки заслання.

Т. Джулинська

СУМЛІННЯ І СПОКУСА

(Стефанія Шабатура сидить і працює. Хтось стукає).

Ш.: Заходьте, будь ласка.

Гість: Добридень, товаришко.

Ш.: Добридень, товаришу Олександрович. Що за приємна несподіванка.

Г.: Я проходив повз твій будинок і не міг не зайти. Я от вертаюся з республіканської виставки в Музею Українського Мистецтва. Твої килими чудові! Я хотів привітати тебе з успіхом. Справді, ціла Радянська Україна може радіти, що має таку мисткиню. Не диво, що ти вже записана на сторінках Історії Українського Мистецтва.

Ш.: Дякую за щирі слова і дякую, що потурбувалися зайти. Може, чаю вип'єте?

Г.: Ні, дякую. Я лише на хвилинку, бо спішу на засідання спілки художників. Маємо деякі проблеми. Чомусь так багато мистців тепер не дотримуються вимог соцреалізму. Треба обов'язково їхні помилки виявити і звернути їх на правильний шлях. Приємно було б з тобою поговорити, але мушу йти. До побачення, товаришко.

Ш.: До побачення, товаришу Олександрович.

(Тітка стукає і входить.)

Т.: Працюєш, як завжди.

Ш.: При праці найлегше про все забути.

Т.: Ой, справді є про що забувати. Чи знаєш, що забрали вже Миколу?

Ш.: Знаю. (Задумано) Як часи міняються. Півроку тому світ виглядав якось повний надії — моя виставка, успіх, запал до нової праці. Тепер немов усе розлетілося. Працюю, бо треба забути про все, що діється. Але в мене нема запалу.

Т.: (Дивиться навколо, чи хтось слухає) Тут до тебе сьогодні зайдуть гості. Здається, збирають підписи під листом протесту.

Ш.: Так, я знаю. (Задумано) Стільки вже заарештованих, і за що? За те, що хотіли бути собою, що хотіли говорити рідною мовою, що хочуть вільно дихати на батьківщині?

Т.: (Ласкаво) Стефаніє, добре подумай, поки щонебудь будеш робити. Вважай на себе. (Пригадує собі) Я мало що й не забула, таж я принесла тобі нитки. Їх тяжко дістати, а от мала щастя.

Ш.: Чудово! Вони мені дуже потрібні! Не знаю, як подякувати.

Т.: Тепер мушу йти. Ще треба в черзі чекати за м'ясом на вечерю.

Ш.: Ще раз дякую, тітко.

(Тітка виходить. Шабатура далі працює. Входять Сумління і Спокуса).

Спокуса: Іди з хати. Не зустрічайся з ними. Нічого не підписуй. Це для тебе загибель! Ти сама знаєш, що ні лист, ні підпис нічого не допоможуть. Подумай про себе. Ти молода людина, мистець. Ти в розквіті свого життя. Чи варто себе руйнувати? За що? Подумай також про український нарід. Українське мистецтво потребує нових творців, воно мусить жити новими ідеями, новими напрямками. Пригадуєш цитату: "ніхто не вміє краще відобразити у своїх творах душу народу, його болі і радість, його тривогу, його історичне минуле і сучасне прямування". Ти хочеш знищити таку дочку українського народу? Твої ідеї, твої задуми — це ж твої ненароджені діти. Чи ж ти не хочеш їх вивести у світ?

Сумління: Не слухай спокуси! Щоб творити, треба бути вільним. Чи ж можеш ти творити, коли інших примусили мовчати, а ти й слова протесту не сказала? А що, як усі будуть мовчати? Чи ж цьому безправ'ю у цій країні ніколи не буде кінця? Хтось мусить почати.

(Хтось стукає. Сумління і Спокуса зни-

кають).

Ш.: Заходьте.

Б. Г.: Здорова була, Стефаніє.

Ш.: Здоров, Борисе. Прошу сідати.

Б. Г.: Я до тебе у справі листа до Центрального Комітету, про який ми говорили. Лист готовий, я прийшов по підпис.

(Шабатура читає і підписує. Світло гасне. Висвітлена знімка Шабатури).

Диктор: Стефанія Шабатура засуджена в липні 1972 р. на п'ять років ув'язнення і три роки заслання.

Т. Джулінська

ЧИ ЗНАЄТЕ ТУ ПЛАТІВКУ?

"КУБАНСЬКІ КОЗАКИ"

Сашко і Микола Кумпани та Віктор Свирд — це справжні амбасадори української пісні та українського танцю.

Вони — "Кубанські козаки" — виступали на сценах Європи, Азії, Африки, Австралії, Північної та Південної Америки. Своїм співом і танком вони зуміли зачарувати не тільки українських, але й чужих глядачів. І ось недавно появилась платівка, на якій записано п'ятнадцять популярних українських пісень у виконанні "Кубанських козаків".

Мабуть найпривабливіша прикмета "Кубанських козаків" — це їхня життєрадість у

виконанні свого репертуару. Вони співають з великим ентузіазмом і танцюють з надзвичайним запалом. Цю глибоку й щиру любов до української музики наші козаки зуміли передати й на своїй платівці. Щоб переконатись, треба тільки послухати "Гей та на Кубані" чи "Ой Хмелю, мій Хмелю", чи ліричну "Черемшину". А слухаючи блискучі інструментальні мелодії, як напр. "Гопак", "Дошик", "Ой не ходи Грицю" чи "Дивлюсь я на небо", виростають перед очима постаті трьох молодих парубків у білих уборах кубанських козаків, які моментально пориваються в завір'юху українського народного танцю.

Пісні опрацьовані дуже вміло, з великим розумінням української мелодії, вони успішно передають такі настрої, які хочуть витворити "Козаки" своїм співом.

Микола Кумпан і Дмитро Мошнега опрацювали репертуар, і його знаменито виконала багато й добре зіграна оркестра. Одним словом — ця платівка відзначається під кожним оглядом і повинна стати власністю кожної української родини, яка цікавиться українською піснею.

Ст. пл. Олесь Кузишин

Купно і продаж реальностей
Оцінка (валюація) реальностей
Аранжування, купно і продаж
мортгеджів
Загальна асекурація

R. CHOLKAN & CO. LIMITED
Realtor — Insurance Agent

527 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 532-4404
2336 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 763-5555
4984 Dundas St. W. Etobicoke — Tel.: 236-2666

INSURANCE:
2336-A Bloor St. W. — Toronto — Tel. 763-5666

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

Українського Робітничого Союзу

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ПЕРЕДОВОЇ БРАТСЬКОЇ УСТАНОВИ
УКРАЇНСЬКИХ ЛЮДЕЙ В КАНАДІ І АМЕРИЦІ

Модерні — першої класи — забезпечені поліси на життя; Допомога овалічним і немічним членам; Стипендії і стипендійна допомога студіюючій молоді у вищих школах; Дитячі підприємства, таборування і Курси Українознавства; "Народна Воля", "Форум" журнал молоді в англійській мові і відпочинкова оселя "Верховина".

По ближчі інформації пишіть або телефонуйте до місцевих секретарів і організаторів УРСюзу; до його головного організатора на Канаду Анатолія Білоцерківського на адресу: 490 Oka St., LaSalle, Quebec, Canada, Tel. (514) 366-1775 або до Головної Канцелярії УРСюзу — 440 Wyoming Ave., Scranton, Pa., U.S.A. Tel. (717) 342-0937.

Напевно в неодному Вашому домі, молоді подруги, Різдвяні Свята не можуть обійтися без медяника чи медівничків. Це, либонь, зв'язане з тим, що мед — це частина традиційних страв Святого Вечора. Ним приправляють кутю, його додають до ламанців з маком, а перш усього ним поливають просфору, якою діляться всі члени родини. Тож звичайно кожна мама пече перед Різдвом медяник або дрібні медівнички, які можна довго переховувати в бляшаних пушках, і вони не втрачають своєї свіжості й смаку. Такі медівнички з приправою гострого коріння дуже популярні в Німеччині під назвою "Лебкухен", а на американському континенті це т. зв. "Джінджербрэд". (Додають до них коріння, що має назву "джінджер").

Ми часто бачимо такі медівнички в крамницях з печивом у формі св. Миколая чи хатки. Але це багато коштує, бо вимагає роботи. Чому, отже, не спробувати Вам самим щось таке зробити? Медівнички можна пекти і дві-три тижні завчасу; отже, як Вам удасться спосіб, який хочу Вам подати "на вушко", тоді зможете їх продавати на різдвяному ярмарку.

1. Спершу припис на "медівнички".

Пів горнятка води, пів горнятка меду і 2 горнятка цукру, ложечку цинамону й ложечку "гвоздинів" заваріть на кухні. Додайте 1 і 1/2 горнятка стопленого, але не гарячого масла і все разом вистудіть. Коли зовсім холодне, додайте 1 і 1/2 ложечки соди до печення, змішаної з дрібною водою. На останку додайте поволі до миски 4 горнятка муки, аж масу буде можна легко ложкою вимішувати. Залишіть цю масу в холодильнику через ніч. На другий день викладіть її на посипану мукою стільницю і тачайте валком до grubини 1/8 інча на великі речі, і 1/16 інча на дрібні тістечка. У великих крамницях можна купити форму до викроювання різних форм — постаті людей, серця, зірки тощо. Якщо, однак, не можете таких форм купити, тоді витніть собі форми з паперу, кладіть на розвалковане тісто й витинайте ножем. Усі викроєні форми кладіть широким ножем на помашену "бляху", або, як кажуть, "лист". Печіть у температурі 400 ступенів ф. 8-10 хвилин. Хай вистигнуть добре на листі, а щойно тоді переносіть на стільницю. **Зробіть поливу:** збийте добре 1 білок з 1 горнятком мілкого цукру-пудру. **2.** Зробіть трубку з міцного білого паперу (найкраще пергаментового), викладіть до неї трохи білої поливи і прикрашуйте медівнички за своєю фантазією, або за поданими зразками. Можна також не бавитися з тру-

Зразок готових, вже прикрашених медівничків

ною, а просто замачати патичок у поливу і ним розводити прикраси на медівничках. Прикрас не мусить бути дуже багато — це залежить від вашого часу та гумору. Коли полива добре застигне, сховайте медівнички у бляшаній пушці. Перед повішенням на ялинці зробіть обережно грубою голкою дірку і перетягніть нитку або тоненький колірний шнурочок.

ОКА

...МОРЕ ЯК КАЗКА,
КУХАР МОВ МРІЯ
ЛЕЖУ, СПІВАЮ
РЕПЕТО МІЯ...

Пишемо на одну літеру

ПОДОЗРИЛА ПОДІЯ

Перериваємо передачу програми пана Пупчика. Передаємо повідомлення про потрясаючу подію перед палацом президента.

Преса подає про появлення передпотопової підводної потвори просто під першим поверхом польського посольства. Потвора прилізла, понюхала, піднесла побруджені пазурі, пошкрябала потилицю, приємно помахала п'ятьома пальцями, підсміхнулася, пчихнула, потім плюнула полякам прямо під подерте, поплямлене простираadlo.

Перелякані поляки побігли попри перемальований прибудівок Пентагону, протестуючи публічно проти переслідування поляків. Приїхала преса. Переглянули подірявлене, пошарпане простираadlo. Пофотографували пляму. Поробили побільшення. Помістили п'ять параграфів про переслідування, побиття покривджених поляків, присягаючись писанням повної правди.

Польська преса підхопила повідомлення, переклала, передрукувала. Подану правду проаналізувала, повіднімала, пододавала. Понеслася пропаганда по Польщі. Приголомшена публіка панічно плакала, прочитавши про прикрі пережиття побратимів-представників. По публічних площах плякати проголошували потребу пімсти. По польській пресі появилася просьба: "Поліш Парлямент Плідінк Президент — Пліз Протект Пур Піпелз. Прівент Потвора пенетрейтінг Поліш Посольство!"

Президент перейнявся польською просьбою. Приказав подвоїти пильнування північного побережжя, посилити патрулювання проти потвор. Примусив притримуватися приписів Пентагону, пригадуючи періодично пересилати потрібні протоколи. Переглянувши представлену подію, — президент перепросив парламент польський. Поляки прийняли — подякували.

Покищо потвора перестала показуватися. Перенеслася поза периферії північного побе-

режжя. Поліція пильнує польське посольство. Полякам приємно проживається. Популярність президента піднеслася.

Президент політикує. Пише письма, потрібні печатки прибиває, підписує, публіці посилає. Перевиборами переймається.

Преса перестала подавати про подозрілі появи потвор. Присвятилася повністю президентським передвиборчим проблемам. Подобиці подамо пізніше.

Повищу подію писали Пан Тофель при помочі Подруги. Подруга перецензурувала повищі пльотки перед публікацією.

15-го Падолиста, (1977)

АРКА ЗАХІД

це не лише модерна українська книгарня і крамниця гарних подарунків, але також справжній осередок обслуги українців Торонта й околиць.

- книжки, часописи і журнали;
- грамофонні пластинки, радіоприймачі, друкарські машинки;
- різьба, кераміка, картини, кришталі, порцеляна, полотна і нитки "ДМС" до вишивання, вишивки, жіночі хустини;
- великий вибір гарних дарунків на різні okazji;
- висилка пакунків в Україну.

ARCA WEST
2282 Bloor St. West
Toronto, Ont.
M6S 1N9, Canada
Telephone: 762-8751

- Продаємо "МІЙ ПЕРШИЙ СЛОВНИК", ціна \$6.00 з додатком коштів пересилки.
- БУКВАР МАРІЇ ДЕЙКО, ціна \$4.00 і кошти пересилки.

МОЇ СПОМИНИ З ВИШКІЛЬНОГО ТАБОРУ ГНІЗДОВИХ в АВСТРАЛІЇ

Учасники курсу гніздових

Мені було дуже приємно поїхати на Вишкільний табір для гніздових, що відбувся серед австралійської природи в пластовому таборі "Соніл" у Вікторії. У таборі були 22 учасники, з цього 11 старших пластунок, 2 старших пластунів, 5 сеньйорок і 4 сеньйорів. Участь брали пластуни з таких станиць: Аделяїда, Мелборн, Канберра і Сідней.

Ми були дуже щасливі, що д-р Т. Самотулна ("Старий Орел", — а в нашому таборі знаний як "Старий Нала") приїхав з Америки спеціально, щоб цей курс-табір провести. Він давав нам дуже цікаві лекції з психології, наприклад, про розвиток дитини або яке значення має гра для виховання наших новачат. Крім Старого Орла, давали лекції такі пластуни сеньйори: А. Жуковський, М. Жилан, А. Овчаренко, І. Круцько, О. Тарнавська і Р. Савчан. Усіх ми слухали з великим зацікавленням. Більшість з нас не могли привикнути до Вікторіан-

Прогулянка
учасників курсу над море

ської погоди, бо мали чотири пори року в один день. Але це тільки зробило наш табір цікавішим.

Крім курсу, ми мали можливість познайомитися з іншими пластунами. Вечорами ми мали звичайно наш "вогник", під час якого ми співали но-

вацьких пісень. Але часом збиралися ми в одному шатрі, деякі дівчата грали на гітарах, і ми поспівали собі тоді інші пісні. В нашому шатрі було дуже приємно. Кожного вечора ми жартували й сміялися, часом так голосно, що будили коменданта. А я чула, що наші два друзі мали малу проблему з Сірим Орлом - Медведем. Він мав дуже гостро хропіти, але сподіваюся, що вони швидко привикли й може навіть подумали, що він хропе досить мелодійно.

Нам усім було дуже сумно, як прийшов час закінчення табору. Ми всі так гарно зжилися, що не хотіли прощатися. Курс був дуже успішний, цікавий, і тільки шкода було, що більше старших пластунів не брали в ньому участі. Ми дискутували, зробили ляльковий театр, співали, сміялися і дуже багато навчилися про Пласт, про наших друзів, а при допомозі Старого Орла також про себе.

ст. пл. Маруся Чорній

МІЖКРАЙОВА ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ 1978 в АЛЬБЕРТІ

Ще влітку 1977 року пролунала між нами пластунами звістка про планування Міжкрайової Пластової Зустрічі серпень 1978 р. в Едмонтоні. Звістку юнацтво прийняло з захопленням. Приготування почалось завчасу. Зустріч заплановано для юнацтва — треба було бути в юнацькому віці, щоб могли бути її учасником. Це нам удалось легко, бо дехто з нас досягнув і так вже 12-ий рік життя. А там треба було зголошуватись якнайшвидше, щоб підготовча комісія під головуванням пл. сен. Юрія Даревича, а

організаційна комісія — пл. сен. Василя Кунди, могли робити свою роботу. Ми дістали список особистого вряду, а батьки, які вже знали наші потреби, почали потрясати своїми пуляресами та купувати потрібні речі. А далі оплачувати їзду та перебування на МПЗ.

У наші голови треба було влити трохи знання про Україну, про Пласт та вивчити багато пісень. Наші добрі виховники не щадили часу на відповідні приготування, а також і своєї гостинної хати. За що ми їм дуже

вдячні. Найбільше труду було з транспортом, бо летунські компанії захотіли страйкувати. Але й ці труднощі ми поборолі.

Надійшов вінці довгоочікуваний день відлету (3 серпня ц. р.). Прощання з батьками та рідними, і наш великий птах піднісся вгору. Серця наповнились радістю — ми ж мали зустріти багато таких, як ми, з різних країн світу: Австралії, Аргентини, Великобританії, США, Канади, Німеччини, Франції чи Італії. По довгім леті та двох пересідках прибули ми на

Едмонтонське летовище.

Вкінці ми вже зібрані та призначені до своїх гуртків і наметів. Великий здвиг, бо 956 членів пластової родини. Програма зорганізована з чотирьох частин:

- спільна зустріч біля Едмонтону,
- відвідини українських поселень в Алберті,

- однотижневі табори куренів-сотень,
- спільне закриття зустрічі в горах.

Не буду подавати подрібної програми, бо це вже було сказано перед виїздом на МПЗ у "Юнану". Було приємно запізнати юначок і юнаків таких, як я, з різних країн світу та перебути під одним шатром з Олександром з Австралії, а також мати Надю

за подругу нашого гуртка. Цей двотижневий "сон" минув, а залишив тільки милий спомин.

Цих кілька слів присвячую моїй пластовій верхівці й усім тим, які причинилися до здійснення моїх мрій — перебування на МПЗ-78.

юначка Нуся Тучапець
з Міннеаполіс, США

ЩЕ ТРОШКИ, ЩЕ ТРОШКИ...

(Спомин з МПЗ-1978)

Ззаду: Ксеня Мариняк, Аня Пристаська, Даруся Градюк, Ірка Снігурович, Ліда Прокопчук, подруга Люба Гордіша, Уля Трильовська; спереду: Аня Бумбак, друг Андрій Березовський, Дарка Ковальчук, Лідія Слаба, Ліза Чижів.

У четвер вранці наша чота разом з подругою і з другом вирушила на триденну прогулянку. Почалася вона ентузіастично. Ми думали, що приємно проведемо час. Вийшли із співом та сміхом, але швидко почали нарікати й часто відпочивати. Краєвиди були дуже гарні й незабутні. Під вечір ми зайшли на місце нашого нічлігу. Квілен озеро й околиця були дуже гарні — гори, гірська річка, високі дерева — ідеальний краєвид. Ми безжурно провели вечір.

Другого дня рано ми скоро вирушили в дорогу. Тому, що ми вже звикли до ваги наплечника, нам було легше йти. Ми швидко зайшли на місце, де ми мали їсти обід і там ми годину відпочивали. В другій половині дня почав йти дощ і наша приємність зменшилася. Ішли ми стрімкими горами та мокримі лісами через "Еріт пес", вода нам напала з волосся на лице, дощевини були більше мокрі всередині, ніж зверху, штани були заболочені аж по коліна, а в мандрів-

них чоботах були цілі озерця. Другу ніч ми провели недалеко "Містичного озера" біля шатра місцевого сторожа парків.

У суботу рано ми пізно встали тому, що дощ ішов далі й ми всі були змучені. Дощ ішов цілий день і зіпсував усім приймний настрій. Ми зайшли на місце, де нас мав забрати автобус п'ятдесят мінут швидше, як заплановано. Всі ми були раді, що прогулянка нарешті скінчилася. Ми пройшли близько 38 миль.

Подруга Марта Шепертиця й друг Андрій Генін-Березовський були фантастичні й без них прогулянка не була б такою успішною. Ми віднайшли льодовик "Чики" й цікаво провели час, а це самозрозуміла справа, бо ж ми "таф чиніз з Едмонтону".

пл. розв. Даруся Градюк
Гурток "Рання Роса - Троянди",
Едмонтон

Пластун є ошадний...
(4-та точка пластового Закону)
...добре також коли щадить в українській установі
найоду до того дає: **Кредитівка "Самопоміч"**
558 Summit Ave., Jersey City, N.J. 07303

Більшість курсів самоудосконалення є законними, але...

**ви мусите знати
що провінція
Онтаріо робить,
щоб допомогти вам
розпізнати деякі
курси,
які не є законними.**

Курси самоудосконалення тепер дуже популярні. Такі курси і їхні методи можуть мати позитивний вплив на ваше громадське життя і успіх, але вони також можуть обманути і використати вас.

Курси самоудосконалення, які тривають довгий час і дорого коштують, мусять мати контракт, який вам треба підписати.

Ідеально, контракт є для вашої охорони, де говориться, скільки вам треба заплатити за навчання та що саме будуть вас учити.

Тому перед тим, як підписати контракт, уважайте, щоб ваші інтереси були забезпечені.

Оберігайтеся продавців мрій!

Ваше Онтаріо міністрі оф Консумер енд Коммершал Рілейшенс видало, зрозумілою мовою, інформаційний бюлетень, у якому знайдете:

- інформації про деякі нечесні підступи;
- пояснення, як розпізнати такі фальшування;
- подаються ваші права в рамках The Business Practices Act and The Consumer Protection Act;
- подаються деталі, які мусять бути в усіх контрактах, які ви підписуєте;
- подають поради, як обходитися з платнею за курси самоудосконалення та за кореспонденційні пропозиції.

Коли бажаєте одержати **безплатний** бюлетень "Beware the Dream Merchant Who Promises a New You", то пишіть до:

Consumer Information Centre
Ministry of Consumer and
Commercial Relations
555 Yonge Street
Toronto, Ontario M7A 2H6

**Frank Drea,
Minister of Consumer and
Commercial Relations**

William Davis, Premier

Province of Ontario

З НАРОДНОЇ МУДРОСТІ — ДЛЯ МОЛОДІ!

В житті шукай нових приятелів, але ніколи не покидай старих.

Хто не має віри в себе, той не має довір'я в інших.

Хто не шанує своєї рідної мови, той зневажає своїх батьків та свій нарід!

Знайте, що година змарнована ніколи не вернеться і не відзискається.

Ніколи не питайте сліпого, куди йде, а дурного, що і як робити.

В житті треба достосувати себе до людей, а не витрачати час, щоб людей достосувати до себе.

Щоб дожити старого віку, треба жити вільно та весело, але завжди помірковано.

Молодь звертає багато уваги на все нове, а забуває і зневажає все старе, а це утруднює їй життя та поступ.

За "Новим Шляхом"

СПИСОК ДАТКІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЮНАКА"

що вплинули до 30 вересня ц. р.

США:

Пл. сен. Павло Клим, Чіаго, замість квітів на могилу св. п. Л. Гриця	\$5.00
Ст. пл. Ольга Одосій, Філадельфія	5.00
Пл. юн. Андріяна Мельничин, Франкфорт	5.00
Пл. юн. Анна Тучапець, Міннеаполіс	2.00
США разом	\$17.00

КАНАДА:

Пл. юн. Рома Голин, Торонто	5.00
Ст. пл. Марія Кобзан, Ст. Кетерінс	2.00
Пл. юн. Зенон Дичок, Іслінгтон	2.00
Канада разом	\$9.00
Усі разом	\$ 26.00

Ваші заощадження складайте, а позички
на всякі потреби беріть у фінансовій
установі, що йї на ім'я:

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА "САМОПОМІЧ" У ДІТРОЙТІ

ТРИ БЮРА ДЛЯ ВАШИХ ПОСЛУГ

НА ЗАХОДІ МІСТА
7346 Michigan Avenue
At Tarnow
Detriot, Michigan 48210
Tel.: 841-2390

У ВОРРЕНІ
28792 Royan Road
Warren, Michigan 48092
In The King Plaza Just South of 12 Mile Rd.
Tel.: 573-7074

ГОЛОВНЕ БЮРО
11838 Jos. Campau Avenue
Hamtramck, Michigan 48212
Tel.: 891-4100

Щадіть — Позичайте — Обезпечуйтесь.

Відзначаючи десяту сумну річницю смерті
нашої Незабутньої Дружини і Мами
св. п.

ОЛЬГИ З МАРЧУКІВ ЦЮК

складаємо дальших 120.00 дол. на створений нами фонд
постійної дарункової передплати журналу "Юнан" для
незаможних юнаків чи юначон.

ЯРОСЛАВ — чоловік і ОЛЕГ — син,
Філадельфія, США

У ПАМ'ЯТЬ

артиста-малювача ЛЕВА ГРИЦЯ

(1910-1978)

складаю \$10.00, як нев'янучу лілею, на пластові виховні
журнали "Готуйсь" і "Юнан"

пл. сен. Павло Клим
Чіаго, США

Замість квітів на могилу

св. п.
пл. виховника
ОЛЕСЯ БЕДНАРСЬКОГО

складаю \$10. — на пресфонд "Юнака"

пл. сен. Марія Павлишин, Торонто

Зоя Когут

ЗОРЯНИЙ СВІТЕ

Зоряний світе мій!
Срібним намистом
Зорі розвісив хтось
В небі, над містом
Тільки моя десь погасла.
Не світить,
Й темно мені
На цім зорянім світі.
Кличе хтось?

Ні! Всюди тихо, ні звуку.
Хтось положив на плече мені
руку?

Ні! Це лиш вітер,
Сухий і гарячий.
Зоряний світе мій,
Чом же я плачу?..

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна
та кожної доброї пластунки.
ПЛАСУНИ і ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності
у найбільшій і найстаршій кредитівці
у Торонті

Українська Кредитова Спілка

297 College St. — Toronto 2B, Ont.
Tel.: 922-1402

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!
Щадити щоденно учись!
Як будеш студент,
Той доляр, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ "Самопоміч" платить 5½% ДИВІДЕНДИ.
- КОЖНА СУМА ВКЛАДУ враз із усіма фондами має своє ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ
та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ
власниками якої є
Анна і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto 2-B, Ontario
Tel.: EM 8-4235

Праця і ощадність забезпечать
Вашу майбутність!

Пластуни і Пластунки,
учні свято-миколаївських шкіл,
складайте свої ощадності у

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ КРЕДИТОВИЙ СПІЛЦІ.

Спілка приміщується в будинку
Вашої школи і є відкрита від
год. 10 до 1 по пелудні.

4 Bellwoods Ave., Tel.: 366-4529
Toronto, Ont. M6J 2P4

"ПОСІВНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО"

можна набути

- в Канаді: у Адміністрації
"Юнака":

"Yunak" — Magazine,
2150 Bloor St. W.

Toronto, Ont. M6S 4V7 Canada

ЦІНА — \$9.00

**Друкарня
КИЇВ**

виконує
всю
друкарську
роботи.

Друкуємо

- книжки
- часописи
- летючки
- афіші
- весільні запрошення
- фірмові друки

KIEV PRINTERS LTD. — Phone: 363-7839
860 Richmond St. West, Toronto 2-B, Ont.

Хто з Вас подорожує

- літаком • кораблем • поїздом • автобусом
- у Канаді чи поза Канадою
повинен купити подорожний квиток та одержати безплатно потрібні інформації і поради
в українському подорожному бюро

**МАРКІЯНА КОГУТА
і
ІГОРЯ КУРИЛІВА**

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

POSTAGE PAID AT TORONTO, CANADA

If not delivered please return to:

YUNAK Magazine

2150 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6S 4V7, Canada

RETURN POSTAGE GUARANTEED

Ціна: \$1.00

СИНИЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТІВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВИНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

“... виховання — це надавання думкам і почуванням якогось напрямку”, — каже Олександр Тисовський-Дрот. Пластова преса саме й сприяє виконанню цього завдання.

Читайте ж і **СВОЄЧАСНО** передплатуйте свої журнали!

ГОТУЙСЬ — журнал новачок і новачоків та дітей до 12 року життя;

ЮНАК — для пластового юнацтва й загалу української молоді;

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — журнал дорослого членства Пласту, Пластприяту і загалу батьків, які цікавляться вихованням і громадськими справами.

● Присилайте передплати **З ПОЧАТКОМ КОЖНОГО РОКУ** (до 1 березня!), бо своєчасні передплати уможливають дешевшу пересилку журналів.

● Надсилайте дописи (хроніку, знімки, “молоде перо”, ілюстрації тощо), діліться своїми зауваженнями щодо змісту і вигляду журналів, втримуйте зв'язок з редакціями. Ставайте співучасниками пластового самовиховання.

БОРСУК

ЇЖАК

КАЖАН

БОБЕР

САЙГАК

ЛИС

РИСЬ

ЗАЄЦЬ

ВЕДМІДЬ

ВОВК

КОБРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ГОТУР

ОЛЕНЬ